

3 Aruba

Respaldo verdubbelt
aantal hulpverleners

9 Wereld

Salvini en Le Pen zien
vijand in EU-leiders

10 Economie

Overleg VS en China
start in ijzige sfeer

12 Sport

Wozniacki wint
in Peking 30e titel

Natuurbeschermers: toename economische activiteiten en licht grote boosdoeners

Lederschildpad dreigt te verdwijnen op Aruba

ORANJESTAD — Natuurbeschermers vrezen dat Aruba zijn geliefde lederschildpad ofwel *leatherback* (in Papiaments: driekiel) zal verliezen. Het aantal nesten van deze imposante zeeschildpad - de grootste in zijn soort - loopt sterk achteruit, zo blijkt uit nieuwe cijfers van Fundacion Turtugaruba, de natuurbeschermingsorganisatie die als doel heeft de zeeschildpadden op Aruba te beschermen.

Foto: Turtugaruba Foundation

In 2009 werden nog 72 nesten van leatherbacks geteld aan de 'westkust', de kuststrook die de stranden van Arashi, Palm Beach en Eagle Beach combineert. In 2016 was dit aantal teruggelopen naar 20, vorig jaar waren er 18 en dit jaar zijn slechts 14 nesten geteld. Hoewel Fundacion Turtugaruba aangeeft dat er om de paar jaar fluctuaties in aantallen zijn omdat zeeschildpadden iedere twee a drie jaar eieren komen leggen,

spreekt voorzitter Edith van der Wal van een zorgelijke trend. "We hebben geen goed gevoel over de kansen van de leatherback", zegt Van der Wal.

Drukke stranden

De stichting wijt de neergang aan de toenemende economische activiteiten en drukte, met name op Eagle Beach. In de afgelopen twintig jaar was 86 procent van leatherback-nesten op dat strand te vinden. De druk

zal alleen maar toenemen met de geplande uitbreidingen van hotels en appartementcomplexen en het stijgende aantal cruistoeeristen dat de westkust bezoekt. Van der Wal: "We signaleren steeds minder nesten op Eagle Beach, met name op het deel voor de druivenbomen, ter hoogte van La Quinta en Sands-appartementengebouwen, en het deel voor de parallelweg, ter hoogte van het Oceania-complex, Chalet Suisse en Le Vent. We denken dat intensiever gebruik van het strand voor door feesten en het bijkomend verkeer en verlichting daarbij een rol spelen. Ook het deel voor Divi Divi en Tamarin trekt minder nesten dan vroeger en ook hier zijn licht en drukte toegenomen. Palm Beach wordt nog slechts bij hoge uitzondering bezocht door nestelende schildpadden. Eagle Beach begint helaas steeds meer op Palm Beach te lijken."

Bij hoge uitzondering was er dit jaar nog een nest te vinden op Palm Beach, ter hoogte van het Riu hotel. Van der Wal zegt dat het de kleine schildpadjes van dit nest door de lichtvervuiling niet goed verging. "De schildpadjes moesten allemaal tot in de zee begeleid worden en zwommen, vanwege het licht, regelrecht naar de Bugaloo-pier waar ze bleven rondhangen. Daar waren ze hapklaar voedsel voor de vissen."

Vervolg op pagina 3.

De nieuwe Amigoe op School is uit!

Foto: Tiziana La Torre

ORANJESTAD — Leerlingen van LaSalle College bladeren tijdens de Papiaments-les in de nieuwste editie van de Amigoe op School (AOS). De tweede editie van de schoolpublicatie van onze krant is nu verkrijgbaar op tal van middelbare scholen op het eiland. In de AOS van deze maand staan artikelen over onder meer de komst van een nieuwe middelbare school voor Noord, nieuwe studiemogelijkheden aan de Universiteit van Aruba (UA) en kunnen lezers kennismaken met de nieuwe rector en de nieuwe leerlingenredactie van Colegio Arubano. De AOS wordt in samenwerking met leerlingen van verschillende middelbare scholen op Aruba gemaakt en wordt als materiaal gebruikt tijdens verschillende lessen.

Erdogan hoopt op positieve afloop 'Khashoggi'

ANKARA — De Turkse president Recep Tayyip Erdogan hoopt op een positieve uitkomst in de zaak van de verdwenen Saoedische journalist Jamal Khashoggi. Volgens Erdogan worden de beschikbare camerabeelden bekeken en wordt er op vliegvelden uitgekeken naar Khashoggi.

De verklaring van Erdogan staat haaks op eerdere uitslatingen van een zijn adviseurs. Deze Yasin Aktay zei tegen CNN Turk dat de Saoedische journalist is vermoord op het consulaat van Saoedi-Arabië. Eerder had hij al gezegd dat Khashoggi het consulaat niet op 'normale wijze' heeft verlaten. Volgens Aktay zijn er beelden van Khashoggi die het consulaat

binnengaat, maar nergens is op camera vastgelegd dat hij het gebouw ook weer verlaat. Er zou een speciaal team van vijftien Saoedi's betrokken zijn bij de verdwijning van de journalist. Zaterdag citeerde persbureau Reuters anonieme Turkse ambtenaren over de zaak. "Wij geloven dat de moord met voorbedachten rade is gepleegd en dat het lichaam vervolgens uit het

consulaat is verplaatst." Turkije denkt dat Saoedi-Arabië Khashoggi de mond wilde snoeren. Saoedi-Arabië ontkennt de beschuldigingen met klem. Khashoggi is niet meer gezien sinds hij dinsdag het consulaat in Istanbul binnenging om zijn scheiding te regelen om opnieuw te kunnen trouwen. Zijn Turkse verloofde heeft daarna taal noch teken van haar vriend vernomen. Hij is een graag geziene gast in Arabische talkshows, die kritiek op het Saoedische regeringsbeleid niet schuwde. Hij hekelde in columns onder meer de politiek ten aanzien

van Qatar en Canada, de oorlog in Jemen en de strafexpedities tegen mensen met een afwijkende mening. Khashoggi schrijft ook columns voor The Washington Post. Deze krant liet donderdag zijn column leeg. "Als de verslagen van de moord op Jamal waar zijn, is het een monsterlijke en ondoorgronddelijke daad", reageerde de krant. Riyad houdt vol dat Khashoggi na gedane zaken dezelfde dag weer is vertrokken. Kroonprins Mohammed bin Salman bood de Turken vrijdag aan om te komen kijken in het consulaat.

Hof Pakistan stelt oordeel over Asia Bibi uit

ISLAMABAD — Het hooggerechtshof in Pakistan heeft het vonnis tegen de christelijke vrouw Asia Bibi, die eerder ter dood is veroordeeld wegens godslastering, uitgesteld. Het hof behandelde vandaag wel de zaak in hoger beroep, maar komt later met een oordeel, meldt de Pakistaanse website The News vandaag.

De moeder van vier kinderen zou denigrerende opmerkingen hebben gemaakt over de profeet Mohammed na een ruzie over drinkwater met een moslima uit haar dorp. Bibi heeft dat altijd ontkend en zegt dat ze valselijk is beschuldigd. In 2010 kreeg

ze van een lagere rechtbank als eerste vrouw de doodstraf volgens de blasfemiewet in het hoofdzakelijk islamitische land. De zaak veroorzaakte internationaal ophef. Twee Pakistaanse politici die zich hard maakten voor haar vrijlating en die tegen

de omstreden blasfemiewet waren, zijn doodgeschoten. Mensen krijgen vaker de doodstraf voor godslastering in Pakistan, maar dat wordt in hoger beroep vaak teruggedraaid. Een radicale moslimgroep heeft gedreigd 'met verschrikkelijke consequenties' als het hof Bibi gratie verleent. Volgens critici wordt de blasfemiewet geregeld misbruikt om religieuze minderheden te vervolgen. Het is niet duidelijk wanneer het hof met een vonnis komt.

Verdachte legt schuld bij burgemeester Dokkum

LEEUWARDEN — Een van de 34 verdachten van de blokkade van de A7 vindt dat de burgemeester van Dokkum gedeeltelijk verantwoordelijk is, omdat die vorig jaar de demonstratie van Kick Out Zwarte Piet had toegestaan tijdens de intocht van Sinterklaas.

De rechter en de officier van justitie hielden de verdachten vandaag tijdens de rechtszaak echter voor dat de burgemeester 'een demonstratie moet faciliteren en dat er ook geen vergunning voor nodig is'. Maar uit het gemor in de overvolle zaal bleek dat de Friezen niet overtuigd waren. In vier sessies tegen steeds drie verdachten bleek dat ze als doel hadden: 'de grenzen van Friesland bewaken' en voorkomen dat de bussen met demonstranten Dokkum zouden bereiken. "Schitterend mooi dat dat gelukt is", zei één van hen. Maar hij haastte zich te zeggen dat hij het niet nog een keer zo zou doen. Een ander zei dat hij nog altijd met een

glimlach terugkijkt op de actie. Weer een ander was trots, ook al moet hij zich nu voor de rechter verantwoorden.

De tegenstanders van de anti-Zwarte Piet-demonstranten hadden wel afgesproken dat ze geen geweld zouden gebruiken. De verdachten verklaarden vaag over de precieze afspraken die van tevoren waren gemaakt. Onduidelijk is ook wie de leiding had. Een vrouw is ook aangeklaagd voor opruiing, omdat zij op Facebook had opgeroepen de anti-Piet-demonstranten tegen te houden. Maar zij was zelf niet bij de blokkade aanwezig. De verdachten stelden allemaal wel dat de activisten

Foto: AFP

Bij de rechtbank in Leeuwarden staan demonstranten in verband met de rechtszaak rond Zwarte Piet-activisten.

recht hadden om te demonstreren, maar niet tijdens de Sinterklaasintoct in het zicht van kinderen. "Kinderen worden uitgemaakt voor slavendrijvers. Als je je aansluit bij zo'n club kun je reacties verwachten", zei een van de 34 Friezen.

In een Whatsapp-groep die de verdachten na de blokkade samen hadden, meldde een van hen dat ze zich geen zorgen hoefden te maken over eventuele boetes. "Met crowdfunding lukt het wel, heel Friesland wil wel betalen."

2 deelnemers halve marathon overleden

CARDIFF — Twee mannen die deelnamen aan de halve marathon in de Welshe hoofdstad Cardiff zijn na het passeren van de finish overleden aan een hartstilstand.

Het gaat om mannen van 32 en 25 jaar oud. Dat heeft de organisatie bekendgemaakt. Mensen uit het publiek en

hulpdiensten hebben de mannen eerst nog gereanimeerd, waarna ze mee werden genomen naar het ziekenhuis.

Daar overleden beide mannen.

Het is de eerste keer in het vijftienjarige bestaan van de hardloewedstrijd dat er mensen overlijden. De mannen liepen de halve marathon niet met elkaar.

Ook herdenking 60 jaar cruisetoeerisme

Cruisestrategie gepresenteerd op symposium

ORANJESTAD — Aruba Tourism Authority (ATA) organiseerde afgelopen vrijdag het 4e Cruise Symposium Aruba' in het conferentiecentrum van Renaissance. Tijdens de bijeenkomst komen stakeholders bij elkaar om resultaten te analyseren, kennis te delen en toekomstplannen uit te stippelen.

Er werd ook herdacht dat in 1958 de eerste cruiseschepen Aruba aandeden, Santa Rosa en de Santa Paula van The Grace Line, die 546 passagiers konden vervoeren. Inmiddels kan de haven van Aruba de grootste cruiseschepen ter wereld ontvangen, zo haalde ATA-ceo Ronella Tjin

Asjoe-Croes aan tijdens haar openingswoord. Daarna presenteerde Kareline van der Linden, Strategy, planning & research specialist van ATA recente cijfers en resultaten van een onderzoek naar het cruisetoeerisme door Business Research and Economic Advisors (BREA). Cruise manager

Foto: ATA

Mario Arends presenteerde de strategieën en initiatieven en Esther Broeksema deed uit de doeken hoe het Aruba Certification Program (ACP) kansen biedt. Gastspreker Ugo Savino, Deployment & Itinerary Planning-manager van Carnival Cruise Lines, sprak over de internationale ontwikkelingen van het cruisetoeerisme en hoe cruisesmaatschappijen bestemmingen en routes evalueren.

Hoewel de cruiseschepen steeds groter worden, tekent zich ook een nieuwe trend af; dat toeristen kiezen voor juist kleinere cruiseschepen voor een meer persoonlijke en luxe vakantie. ATA wil een stabiele doch gematigde groei van het cruisetoeerisme, en wil de kleinere luxeschepen aantrekken in het laagseizoen. Daarnaast wil ze het bedrag dat de cruisetoeerist uitgeeft

op Aruba verhogen en zorgen dat deze toeristen hierna terugkomen als verblijfstoeeristen. De cruise-industrie is belangrijk voor de Arubaanse economie. In het seizoen van 2017/2018 draagt het cruise-

toeerisme 102,8 miljoen dollar bij aan de Arubaanse economie, een toename van 43 procent in vergelijking met periode 2014/2015, toen het ook onderzocht is door BREA, zo laat ATA weten.

Taoist Tai Chi Society Aruba Nieuwe Lesrooster Beginnersklassen ingaaende Oktober 2018					
Lokatie		Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
Taoist Tai Chi Center Aruba Stadionweg 13	➡	9-11 am 7:00-9:00 pm	7-9 pm	9-11 am 7-9 pm	9-11 am
Savaneta Proma Paso Kleuterschool	➡	7-9 pm			
Voor meer informatie bel 583-0177 Taoist Tai Chi Society Aruba					

**ASSOCIATED REALTORS
TE KOOP**

Prachtig twee verdiepingshuis met 3 slaapkamers en 3 badkamers te Seroe Lopez/Paradera met mooie uitzicht, prijs \$470,000. Contact Mito/593-6318.

Aruba Island Takeover 2018

November 1-4, 2018
Harbor Arena

General admission
500 FM + f 75 or 4,250 Miles

VIP admission
2,500 FM + f 200 or 12,500 Miles

Tickets available at Fun Miles office at Sun Plaza Mall.

funmiles.net

REQUEST FOR EXPRESSION OF INTEREST

The Social & Health Insurances (SZV) requests for an 'EXPRESSION OF INTEREST', for the service of medical aids. SZV is hereby inviting qualified companies to express their interest in the service and supply, delivery, adjustment, maintenance and storage of Medical Aids, Prosthetics & Orthotics. The overall objective of this request is to improve the quality of the products and services and to simplify the application procedures of the medical aids in general. All interested companies are asked to contact SZV for the required documents and guidelines for completing their Expression of Interest.

The criteria for selection will be:

- Quality of the Products
- Costs
- Delivery time and procedure
- Supplier performance and reliability
- Guarantee of stock
- Accessibility
- Competent staff
- Proper administrative system
- Business space and offices

You can express your interest in the following fields. It is possible to choose more than one field.

- Medical devices
- Prosthetics and Orthotics
- Hearing aids
- Disposables, like incontinence diapers or glucose strips
- Dietary supplements

The documents can be collected by sending an email to szvtender@szv.sx from Monday October 8th through Friday October 12th, 2018. **All documents should be returned to SZV not later than Friday November 2nd, 2018, before 4:00 p.m.** Late submissions will not be considered.

Please be prepared to submit all relevant documents. All communication with interested parties will be treated as confidential. Based on the responses, this Expression of Interest may be used as the basis for contracting parties directly.

Because We Care

www.szv.sx

Vacature

Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba (APFA) is verantwoordelijk voor de uitvoering van de pensioenregelingen die gelden voor ambtenaren en daarmee gelijkgestelden, en werknemers van aangewezen werkgevers. APFA valt vanaf begin 2011 onder het toezicht van de Centrale Bank van Aruba. APFA is op zoek naar een kandidaat voor de functie van:

Medewerker Pensioenadministratie

De Medewerker Pensioenadministratie functioneert binnen de afdeling Pensioenen en legt verantwoording af aan de Supervisor Pensioenadministratie.

Taken en Verantwoordelijkheden

- Beheert samen met andere collega's de deelnemersadministratie op werkgeversniveau, registreren, verwerken en controleren van mutaties is een belangrijke kerntaak, denk hierbij aan werkgevers die gewijzigde loongegevens of dienstverbanden doorgeven;
- Voert met behulp van de gehanteerde automatiseringssystemen berekeningen uit voor het vaststellen van pensioeningangen en verzorgt correspondentie hierover aan de deelnemers inclusief de controle op juistheid en volledigheid;
- Registreert en handelt verzoeken van werkgevers (en deelnemers) af rekening houdend met het pensioenreglement en -beleid en relevante wet- en regelgeving. Belangrijke aspect hierbij is de controle op tijdigheid, juistheid en volledigheid;
- Stelt periodiek rapportages en overzichten op ten behoeve van interne- en externe informatieverstreking;
- Werkt actief mee met uitdagende projecten die inherent zijn aan de functie en/of afdeling.

Functie-eisen

- MBO diploma in een financieel-administratieve richting
- Minimaal 1 jaar relevante werkervaring
- Kennis en ervaring op het gebied van de administratie van pensioenen is een pre
- Kennis van relevante wet- en regelgeving
- Uitstekende mondelinge en schriftelijke beheersing van Nederlands, Engels en Papiamentu

Sollicitaties dienen schriftelijk met CV en kopie relevante diploma's gericht te worden aan:
Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba, Seroe Blanco 4, of via email info@apfaruba.org, ter attentie van mevr. Z. Rampart-Angela, Manager Human Resources, uiterlijk 11 oktober 2018.
Een medische keuring maakt deel uit van het wervingsproces en een psychologische test kan tevens hiervan een onderdeel zijn.

587-0002

STICHTING
BLOEDBANK
ARUBA

CADA GOTA TA CONTA

Clown Doctors Aruba

Cel.: 731-0289
clowndoctorsaruba@gmail.com

Steun ons
werk
met
uw
gift.

Bezoek onze website

www.amigoe.com

COME JOIN US FOR DELICIOUS WINE PAIRED WITH FOOD PREPARED BY LOCAL CHEFS, LIVE ENTERTAINMENT, AND RENAISSANCE ISLAND AS THE PERFECT BACKDROP.

Saturday, October 20th
5:00pm til late
IGUANA BEACH AT RENAISSANCE ISLAND
PLEASE WEAR PINK & WHITE

RELAX PINK ROSÉ \$25
THE PALM BY WHISPERING ANGEL \$29
WHISPERING ANGEL \$36
CHAMPAGNE BOLLINGER ROSÉ \$110

\$40 TICKET INCLUDES:

- Boat ride to Renaissance Island
- Admission to the party
- \$10 wine credit
- Goody bag
- Entertainment: Performances by Joyride and DJ's Joa Salas, Reinier and DJ Yeimy

TICKETS ARE AVAILABLE AT THE NAVIGATOR'S DESK IN THE LOBBIES OF RENAISSANCE MARINA HOTEL, RENAISSANCE OCEAN SUITES, OR AT ARION WINE COMPANY LOCATED PONTON 36G. CASH FOOD STATION AND BAR ON SITE. SPACE IS LIMITED.

FACEBOOK.COM/RENAISSANCEARUBA/EVENTS #RENARUBA #ROSÉALLDAY

Haal een **Fun Miles-pas** voor maar 5 gulden en ontvang **250 Bonus Miles!**

STRETCH BO FLORIN

Rek je geld uit met Fun Miles!

Het zou toch heerlijk zijn als je je geld uit kon rekken? Haal vandaag nog een Fun Miles-pas en spaar Fun Miles als je boodschappen doet, benzine tankt, bouwmaterialen koopt en nog veel meer. Daarna verzilver je die Fun Miles voor gratis leuke dingen bij al je favoriete bedrijven die Fun Miles-partner zijn.

Zó rek je dus je geld uit!

funmiles.net

Lederschildpad dreigt te verdwijnen op Aruba

Vervolg van pagina 1

Mannelijke schildpadden
De stichting onderstreept dat een teruggang van nesten op Aruba ‘grote internationale gevolgen heeft’. “Alle andere Caribisch-Nederlandse eilanden hebben zeeschildpadden, maar alleen Aruba heeft de leatherbacks”, zegt Van der Wal. “Door de temperatuur van het zand, brengt Aruba vooral mannetjes voort. En schildpad-mannetjes worden steeds schaarser in de wereld. En zonder mannetjes, zijn er geen nakomelingen meer.”

Geen actieve bescherming
De Directie Natuur en Milieu (DNM) deelt de mening dat de zeeschildpadden, en met name de leatherbacks, een zorgelijke teruggang laten zien. Directeur Gisbert Boekhoudt van DNM erkent dat de ‘urbane druk alleen maar groter is geworden en dat kan een van de *pushing factors* zijn van het wegblijven van de zeeschildpadden’. Boekhoudt: “Zeeschildpadden hebben het ook moeilijk in internationale wateren – overbevissing, plastic vervuiling en stijgende temperaturen van het zeewater speelt hen parten – maar we

moeten onze verantwoordelijkheid nemen in onze wateren en stranden om deze schildpadden te beschermen. Ze ondervinden veel stress”. Volgens Boekhoudt zou het een ‘beleidskeuze’ van de overheid zijn om schildpad-den een betere bescherming te bieden. “Er is een strandbeleid, maar dat is meer gericht op ruimtelijke ordening, dat economische activiteiten ordentelijk verlopen. Er moet een ecologische component bijkomen. De zeeschildpadden zijn beschermd volgens artikel 4 van de Flora- en Faunawet. Een volgende stap zou het actief beschermen van nestlocaties zijn.”

Lichtverordening
Volgens Van der Wal van Fundacion Turtugaruba zou een ‘lichtverordening’ in het nestseizoen al veel helpen. “Veel kustplaatsen ter wereld schrijven voor dat in de buurt van nestlocaties geen kunstlicht zichtbaar is, dus dat wil zeggen dat lichten van hotels, bars, parkeerplaatsen en wegen geminimaliseerd worden of helemaal niet gebruikt worden. Daarnaast zou een sterkere handhaving van de wet die rijden met voertuigen en paarden op stranden verbiedt, goed zijn. En de

aanpak van vervuiling kan beter, hoewel het verbod op plastic tassen al helpt.” Voor een beleidsbepaling dat het kunstmatige licht aan de kust regelt, is de politiek – hetzij de verantwoordelijke minister van Milieu of het parlement - aan zet. Daphne Lejuez, MEP-Statelid en voorzitter van de vaste parlementscommissie voor innovatie, energie en duurzame ontwikkeling, deelt de mening dat de teruggang in nest aantallen zorgelijk is, ‘vooral gezien de unieke situatie van Aruba voor het voortbestaan van deze specifieke schildpaddensoort’. Lejuez vindt lichtwetgeving ‘een redelijk en ook belangrijk voorstel om te verzekeren dat deze schildpadden beschermd worden en zich rustig kunnen voortplanten’. Ook benadrukt ze het belang van publieke voorlichting. “Misschien dat de hotels en/of gebouwen en publieke parkeerplaatsen van duidelijke borden kunnen worden voorzien”, stelt Lejuez. “Of bewustwordingscampagnes tezamen met aangrenzende hotels of ATA kunnen worden gecoördineerd om hier meer aandacht voor te krijgen.” Turtugaruba plaatst sinds een aantal jaren de zogenoemde ‘Driekiël-O-Meters’

tijdens het nestseizoen langs de Eagle Beach boulevard waarin een uitvergroete ‘thermometer’ het aantal nesten aangeeft. Ook heeft ieder afgezet nest met de rood-witte DOW-barricades bordjes met uitleg. “Maar ja, als er minder nesten zijn, neemt het aantal bordjes ook af”, zegt Van der Wal.

Balans
Hotelbranche-organisatie Ahata is het ermee eens dat meer gedaan kan worden ‘om licht te verminderen en om een ander type licht te installeren dat minder schadelijk is in het nestseizoen’. “Het volledig elimineren van kunstlicht zou teveel effect hebben op de veiligheid van onze hotelgasten en werknemers, maar er zijn vele manieren om overlast van licht te verminderen”, zegt Tisa LaSorte, ceo en voorzitter van Ahata. “De uitdaging is

Foto's: Turtugaruba Foundation

een balans te vinden tussen economische activiteiten, veiligheid en natuurbescherming”, voegt ze toe. Ook LaSorte wijst op het aangescherpte strandbeleid dat economische activiteiten zoals die van kiosken,

beddenverhuurders, restaurants, party-tenthouders en watersportverhuur aan banden legt. “Dat is een stap in de goede richting. Wat we nog niet bereikt hebben is het consistent naleven en controleren van dit soort re-

gels.” Van der Wal van Turtugaruba onderstreept dat maatregelen noodzakelijk zijn. “Aruba zal verschrikkelijk haar best moeten doen om de unieke leatherback niet op Eagle Beach te verliezen.”

Gepubliceerde foto’s Korps Politie Aruba (KPA) onbedoeld gedeeld

ORANJESTAD — De Minister van Justitie, Veiligheid en Integratie Andin Bikker (POR) zegt dat het verstrekken van de foto’s aan de pers twee weken geleden via de voorlichtingsdienst van Korps Politie Aruba (KPA) , waar ongedocumenteerden herkenbaar opstonden, een fout was. Dat liet hij weten vandaag tijdens een persconferentie.

Minister Bikker gaf aan telefonisch contact te hebben gehad tijdens zijn verblijf in New York met de korpschef van het KPA over het incident, waarbij foto’s van opgepakte personen door het KPA in een chatgroep werden doorspeeld aan de pers. Het was niet de bedoeling dat de betreffende foto’s gedeeld werden met de lokale pers en er is mondeling excuses aangeboden aan de Orde van Advocaten. De Orde van Advocaten heeft in een brief ook aanbevelingen aangereikt over dit thema. “Het is voor in de toekomst

niet de bedoeling dat KPA foto’s gaat delen en het is aan de pers om te bepalen welke foto’s ze wel of niet publiceren”, aldus de minister. Bikker wil binnenkort overleggen met de Orde van Advocaten en dan herhalen wat hij van de korpschef heeft vernomen.

Afkeuring
Onlangs beklaagde de Orde van Advocaten zich over hoe foto’s van opgepakte ongedocumenteerden met hun gezicht herkenbaar in de lokale pers werden gepubliceerd. Daarnaast wezen ze ook op

klachten van collega-advocaten dat foto’s van – vaak ook minderjarige – verdachten, verkeersslachtoffers en ‘personen die zich toevallig op een verkeerd moment op de verkeerde plaats bevinden’ gepubliceerd worden. “De publicatie van dergelijke foto’s kan voor de betrokkenen een zeer grote inbreuk vormen op hun persoonlijke levenssfeer; kan anderszins schadelijk voor hen zijn of kan hun resocialisatie bemoeilijken.” De Orde van Advocaten wees er bovendien op dat het lekken van dit soort informatie door leden van KPA, aan de pers of aan derden, mogelijk gezien kan worden als een schending van hun ambtsgeheim. Schending van ambtsgeheim is strafbaar bij de wet en is een reden voor ontslag, aldus de Orde.

Illegaal gevangen vis naar bejaarden

ORANJESTAD — Een vijftal Venezolaanse vissers die op illegale wijze zo’n 200 kilo vis hebben buitgemaakt werden op zee gesnapt door de maritieme politie. Hun visgerei werd vernietigd en hun vangst ging naar een bejaardentehuis op het eiland.

Foto: KPA

De maritieme politie moest afgelopen vrijdagmorgen uitrukken voor een melding van illegale visvangst in Arubaanse wateren. Acht mijl ten zuidwesten van het eiland werd een boot aangetroffen dat zogeheten *palambra’s* had uitgezet. *Palambra’s* zijn vaak geïmproviseerde boeien met daaronder vishaken en deze boeien worden in grote aantallen in een keten aan elkaar verbonden. Het is een vismethode die grote schade aanricht en in onze wateren verboden is. De boot, genaamd ‘El Gina’ kwam uit Venezuela en had vijf bemanningsleden, die werden aangehouden. De kapitein gaf te kennen dat er maar liefst 400 lijnen met haken aan *palambra’s* waren uitgezet. Deze werden opgehaald, met een vangst van 200 kilo vis. De bemanning van de boot kreeg uiteindelijk van de officier van justitie een boete opgelegd van 1500 florin. Dat bedrag konden ze echter niet ophoesten. De boot kregen ze terug en ze mochten naar huis terug varen. De *Amigoe* heeft voor het sluiten van deze editie geen antwoord gekregen van Openbare Ministerie (OM)-persvoorlichter Ann Angela op de vraag waarom de vijf bemanningsleden uiteindelijk alsnog vrij zijn gelaten en hun boot mochten houden. De in beslag genomen *palambra’s* werden in ieder geval wel vernietigd. Op last van de officier van justitie werd de vangst gebracht naar het bejaardentehuis St. Michaelspaviljoen in Oranjestad, waar de inwoners de komende tijd kunnen genieten van maaltijden met verse vis.

Inkorten wachtlijsten psychiatrie

Respaldo verdubbelt aantal hulpverleners

ORANJESTAD — Respaldo laat weten dat ze, door het aantal ambulante hulpverleners te vergroten, meer psychische hulp aan huis kunnen bieden en daardoor de wachtlijsten reeds aanzienlijk hebben verkort.

Er zijn nu zeven psychiaters werkzaam in plaats van de vroegere drie tot vier. Daarnaast zijn er twee hulpverleners in plaats van één voor kinderen en jeugdigen. De zorg voor volwassenen is uitgebreid met ambulante teams, die de patiënt thuis bezoeken. In totaal is het aantal medewerkers gegroeid van 55 voor 1 januari 2018 tot ongeveer 100 aan het einde van dit jaar.

“Om het niveau van zorg te verhogen is er bewust niet gekozen om investeren in grote en dure gebouwen”, laat Respaldo weten in een persbericht. “Maar men heeft gekozen voor meer ambulante zorg.” In deze vorm van hulpverlening verplaatst de hulpverlener zich dus naar het huis van de hulpbehoevende.” Met een goed beleid en een goede planning, zegt Respaldo ervan overtuigd te zijn dat er op die manier voorkomen wordt dat patiënten opgenomen moeten worden. Met het huidige aantal van 40 bedden in de kliniek kan men hetzelfde resultaat behalen als de landen in de regio, meldt de organisatie. Aruba liep in het verleden ver achter in vergelijking met andere landen zoals Curaçao, Bonaire, Cuba, de

Verenigde Staten en Nederland. Twee jaar geleden is er besloten dat het zo niet verder kon en is er door AZV, Hospitaal Horacio Oduber (HOH) en een groep psychiaters besloten om een projectgroep te starten. Respaldo ontfermt zich nu als overkoepelend orgaan over de psychiatrische zorg op Aruba.

De overname van de PAAZ en de poliklinieken van het ziekenhuis was na het opzetten van de stichting Respaldo de eerste concrete stap in het traject van herstructurering van de geestelijke gezondheidszorg in Aruba op moderne leest. Respaldo is bovendien een van de zorgpartners van het Veiligheidshuis; een

functioneel samenwerkingsverband dat opgezet werd door het Openbaar Ministerie (OM) en waar de partners uit de zorg en justitieketen met elkaar spreken over complexe gevallen waar zorg en justitie in het geding is.

Wachtlijst
Op de vraag wat voor invloed dit heeft op de huidige wachtlijsten, antwoordt Respaldo-directeur Hendrikus van Gaalen desgevraagd aan de *Amigoe*: “De wachtlijsten voor de kinderen en de jeugd zijn sinds januari 2018 aanzienlijk gedaald. Eind vorig jaar hadden we nog een wachttijd van negen maanden die ondertussen verkort is naar drie maanden al-

Niet te pruimen
Een man stal donderdagavond vruchten uit een makapruim-boom in Seroe Preto. Een 85-jarige buurtbewoonster zag het gebeuren vanuit haar keuken en belde de politie. De man zou zijn gezicht hebben afgedekt, maar de toegeschoten agenten controleerde toch de tuin en de omgeving. Ze stelden de vrouw gerust en gaven haar preventief advies.

Onverantwoord
Een Amerikaanse vrouw is eigenaar van een huis en een auto in San Miguel omdat ze hier meerdere malen per jaar op vakantie komt. De laatste keer dat ze het eiland verliet, liet ze haar woning achter in de handen van N. Ze stelden een contract op waarin hij verantwoordelijk gesteld werd voor het verzorgen van onder andere de woning en de auto. Toen de vrouw terug kwam, trof ze haar huis aan in onverzorgde staat; alle planten waren dood en ook haar auto was helemaal vuil en stonk naar sigaretten. Ze belde de politie die ter plekke kwam en het gesprek met N. aanging. De man verklaarde verslaafd te zijn aan alcohol en drugs en bekende dat hij zijn afspraken niet was nagekomen en dus bereid was om alle schade te vergoeden. De agenten bemiddelden en raadden de vrouw aan iemand anders te zoeken om voor haar spullen te zorgen.

Op de stoep
Drie mensen zaten in de nacht van woensdag op donderdag alcohol te drinken op de stoep van de U-Convenience Store. De politie vroeg de eigenaar van de slijterij om de vergunning voor het schenken van alcohol te tonen, maar de vrouw voldeed niet aan deze vordering. Ze werd hier op aangesproken en er werd een proces-verbaal uitgeschreven.

Recensie:

Aruba Art Fair 2018: festival binnen festivals

ORANJESTAD — Na het succes van de eerste twee edities waren de verwachtingen hoog gespannen voor de derde editie van de Aruba Art Fair (AAF). Het hele weekend stond in het teken van kunst en cultuur. Het weer wilde echter niet meewerken en zorgde voor flink wat tegenvallers. Desondanks werd de driedaagse kunstbeurs goed bezocht, met name de zaterdag had het grootst aantal bezoekers.

door onze verslaggever
Melissa Stamper

AAF had dit jaar diverse festivals binnen het evenement zelf, zo werd het 'Otro Bista' project van Aruba Tourism Authority (ATA) tentoongesteld en konden bezoekers het eindproduct, een film met een andere kijk op Aruba bezichtigen. Bezoekers konden bij het 'Ban Serio' recycle-project van Plastic Beach Party van dichtbij zien wat er met het verzamelde plastic gebeurt, er was zelfs een glazen container aanwezig om te laten zien hoeveel plastic gebruikt werd tijdens de driedaagse kunstbeurs. Ook een selectie van het Miami New Media Festival, een multimedia-platform dat sinds 2006 door Arts Connection Foundation in Miami wordt gehouden, was te zien op een groep opgestelde monitoren.

Jongerenkunst
Naast de kunstwerken van volwassenen was er dit jaar ook een kunstbeurs voor jongeren. De kunstwerken van jongeren tot en met 17 jaar namen waren te bewonderen in het gerenoveerde gebouw van de nationale bibliotheek van San Nicolas waar ook de gecureerde werken van internationale kunstenaars te zien waren. Daarnaast kwam de Amigoe ook diverse jonge kunstenaars tegen waaronder Davina Robles (11) en Eefje Steeghs (16), die op verzoek van de curator Jimmy Yanez uitgenodigd waren om hun werken op de beurs te verkopen. Ook was er dit jaar het kunstproject van de scholen te zien, waar

bij leerlingen op een groot canvas moesten schilderen wat cultuur voor hen betekende. De tentoongestelde canvassen beeldden de diversiteit van cultuur uit, van inheemse dieren tot culturele feestdagen.

Live
Ook het Socafest, de 'Ban Pariba Street Concert Soca Edition' vond binnen het Aruba Art Fair plaats met diverse optredens van lo-

kale soca-bands en ook een grote *headliner* uit de socawereld. Dit was ook de deels de reden voor de grote opkomst op zaterdag. Het live-schilderen en de live-optredens zorgden voor veel interactie tussen de kunstenaars en de bezoekers. Kunstenaars konden hun techniek en werk uitleggen en bezoekers konden deelnemen aan live optredens. Daarnaast waren er ook lokale en internationale kun-

stenaars en ambachtslieden in Mainstreet van San Nicolas aanwezig om hun werken te verkopen.

Tegenvallers
Het weer zorgde op vrijdagochtend voor veel regen, waardoor het rustig was die avond. Ook kunstenaars hadden het moeilijk door al de regenbuien, zo waren vrijdag niet alle kunstenaars aanwezig en leken niet alle voorbereidingen af te zijn. Zaterdag was het vooruitzicht hoopvoller, bij aankomst stond er een lange rij bij de ingang en was het druk bij de pop-up restaurants zoals Fusion. Operations manager van Divi, Hiram Sievinger, vertelt aan Amigoe dat alle drie de dagen goedbezocht zijn, op zaterdag moesten ze echter om half tien 's avonds dichtgaan omdat er bliksem was ingeslagen. Door de fikse regenbuien gingen ook veel bezoekers rond die tijd weg.

De rest bleef voor het soca-festival dat door zou gaan tot vier uur 's nachts. Het feestje was echter van korte duur, de organisatie had geen duidelijke afspraken gemaakt met betrekking tot de vergunning waardoor het evenement twee uur eerder moest stoppen. Zondag was een rustige dag, waardoor bezoekers op hun gemak rond konden slenteren. Door alle evenementen binnen het Aruba Art Fair kreeg de bezoeker een explosie van kunst en cultuur die niet altijd even makkelijk te behappen was. De ene bezoeker kwam voor de kunstbeleving, de andere meer voor de sfeer. Zo waren de eettentjes een groot succes op alle drie dagen, met of zonder regen, maar liepen mensen snel door bij de tentoonstellingen zonder omschrijving van het werk. Met meer activiteiten en festivals die zich richten op de sfeer, kan het zijn dat de kunstbeurs zich verder evo-lueert tot een kunstfestival waarin ook andere festivals aan bod komen.

JOIN OUR AWARD - WINNING TEAM

Ranked among top 10 Hotels in the World by TripAdvisor
Featured in top 10 Hotels in the Caribbean by Travel + Leisure

EXCELLENT BENEFITS:

Competitive Salaries, Pension Plan, Health-Disability-Life Insurances, Dental & Vision Insurance, Savings Plan, Loan Availability, Shift Meal, General Bonus.

RESTAURANT MANAGER

- Exemplify the highest standards of honesty and integrity.
- Highly confident in your abilities and detail-oriented.
- A team player and excellent communication skills.
- Genuinely get joy out of making people happy and able to have fun while working
- Have a love and passion for the hospitality industry.
- Over two years of restaurant management experience. (preferably in fine dining)
- Lead the team by example and know when and how to support the staff
- Ready to take on ownership of the complete front of the house operations

FRONT OFFICE SUPERVISOR

- Previous experience is an asset
- Excellent leadership and team management skills
- Fluent in English with excellent written and verbal communication
- Strong guest service orientation and training skills preferred
- Degree or diploma (preferred in hospitality and/or Tourism Management)

HOTEL CONCIERGE / FRONT DESK AGENT

- Preferably with experience in customer service
- Proficiency in English; Italian or German language is a plus
- Excellent communication skills
- Polite and confident with a great deal of patience
- Ability in multitasking and time-management
- Aptitude in resolving issues with a customer-focused orientation
- High school diploma; degree in hotel management or relevant field will be a plus

PART-TIME HOTEL DOORMAN

- Previous customer related experience is an asset
- Excellent communication skills, strong interpersonal abilities and a professional presentation
- Highly responsible & reliable
- Ability to work well under pressure in a fast paced environment
- Ability to work cohesively with fellow colleagues as part of a team
- Ability to focus attention on guest needs, remaining calm and courteous at all times

Please send your resume by Email: jobs@bucuti.com or Fax: 582-5272 or Call: 583-1100 ext 136 for appointment. Before applying, please register at DPL

AMIGOE

Meer dan alléén een krant!

Sluit een abonnement bij Amigoe en maak kans om fantastische prijzen te winnen!

Nieuwe abonnees maken kans op o.a. een weekend-stay bij The Mill Resort tot een jaar gratis abonnement van Amigoe!

Ben je al abonnee?

Breng een nieuwe abonnee mee en maak kans op een gratis dagje Wellness!

Ook overal de Amigoe lezen?
Kijk dan snel op www.amigoe.com

‘Hoben Activo, Hoben Feliz’

Gratis jeugdsportprogramma in San Nicolas

SAN NICOLAS — ‘Hoben Activo, Hoben Feliz’ betekent ‘actieve jongere, gelukkige jongere’ en is een gratis sportprogramma dat de komende maanden plaatsvindt in Sportcentrum San Nicolas op maandag en woensdag vanaf 15.00 tot 17.00 uur. Het is bedoeld voor kinderen van negen tot dertien jaar.

Het programma is een initiatief van minister Dangui Oduber van Toerisme, Volksgezondheid en Transport (MEP) samen met Ibisa en heeft het doel om de jeugd te stimuleren actiever en gezonder te zijn. Tijdens deze maand worden basketballessen aangebo-

den op 8, 10, 15, 17 oktober en worden er tafeltennislessen gegeven op 22, 24, 29, 31 oktober. Volgende maand is er op 8, 10, 15, 17 november karatelessen in de stijl van *Kyokushin* en op 19, 21, 26, 28 november atletieklessen. In de maand december vinden er

geen lessen plaats in verband met de schoolvakantie, de lessen beginnen weer in januari 2019, met onder andere volleybal. Deelname is gratis, wel moeten deelnemers sportieve kleding en passende schoenen dragen.

Contact

Voor meer informatie kunnen men contact opnemen met Ibisa via telefoonnummers 584-8903 / 582-4987 of via e-mail adres schoolsportibisa@gmail.com.

Foto: Ibisa

MFA’s nu ook beschikbaar voor ouderen en instanties

ORANJESTAD — Stichtingen en organisaties die ouderen bedienen kunnen nu ook gebruikmaken van de Multi Functionele Accommodaties (MFA) voor hun wekelijkse bijeenkomsten, aldus een mededeling van minister-president Evelyn Wever-Croes (MEP) afgelopen vrijdag.

De overheid heeft een nieuw beleid voor de MFA's in de wijken. De gebouwen zijn beschikbaar voor ouderen en alle organisaties die

met ouderen werken. In de gebouwen kunnen zij bijeenkomsten en vergaderingen houden met een maximum van vier uur per week zonder kosten.

Alle betreffende stichtingen en organisaties worden verzocht om contact op te nemen met een van de MFA's om een verzoek in te dienen voor gebruik.

Op deze wijze wil het kabinet Wever-Croes iets teruggeven aan de maatschappij, waarbij de ouderen meer opties hebben om bij elkaar te komen.

Mariniers voeren rampenplan uit

Bommelding in scène

Foto: Facebook Defensie Caribisch Gebied

ORANJESTAD — Een delegatie van de mariniers van Marinierskazerne van Savaneta voerde afgelopen vrijdag een rampenplan uit in samenwerking met het Bureau Rampenbestrijding Aruba (BRA). Er werd een oefening in scène gezet die zich afspeelde aan boord van een cruiseschip dat in de haven van Oranjestad lag. Het scenario was gebaseerd op een bommelding. Tijdens de oefening werd het operationeel team (COPI) geconfronteerd met deze bommelding. Het team kreeg anderhalf uur de tijd om een plan te maken terwijl er steeds meer informatie bekend raakte over de bom. Defensie Caribisch gebied laat op hun Facebookpagina weten dat het een waardevolle oefening was waarbij veel diensten hun bijdrage hebben geleverd en waar lessen zijn geleerd. Ze laat weten dat ze volgend jaar een ‘full scale’, volledige omvang, oefening willen houden waarbij ook de ontruiming van een gebied hoort.

Drukke veiligheidsweek voor werknemers luchthaven

Foto: AAA

ORANJESTAD — Aruba Airport Authority (AAA) hield eind september haar jaarlijkse ‘Safety and Security Week’. Tijdens de vierdaagse evenement kregen werknemers van luchthaven Reina Beatrix presentaties over tal van onderwerpen. Zo was er tijdens de openingsceremonie een presentatie van Michael Hyman, coo van Princess Juliana International Airport in St. Maarten over hoe de luchthaven tijdens en na orkaan Irma vorig jaar opereerde. Ook gaf Miguel Figueroa van JetBlue Corporate Security een presentatie over wat te doen in het geval van een ‘active shooter’ in de luchthaven. Figueroa gebruikte hierbij een schietincident dat vorig jaar plaatsvond in Fort Lauderdale. Ook waren er presentaties op gebied van onder meer de gevaren van drones rond de luchthaven, menselijke factoren die invloed kunnen hebben op de veiligheid in de luchtvaart, brandveiligheid en mensensmokkel. Het Korps Politie Aruba (KPA) gaf een zelfverdedigingstraining en de Bus di Salud kwam langs op de luchthaven zodat werknemers hun gezondheid konden controleren.

Avans Hogeschool beste van Nederland

Keuzegids hbo 2019 gepubliceerd

LEIDEN — De Keuzegids hbo 2019 is gisteren uitgekomen. Leerlingen die plannen hebben om volgend jaar hun studie in Nederland voort te zetten, kunnen van de Keuzegids gebruikmaken om te kijken welke hbo-opleidingen goed uit de bus komen en daar eventueel hun keuze op aanpassen.

De Brabantse Avans Hogeschool mag zichzelf voor het vijfde jaar op rij de beste grote hbo-instelling van Nederland noemen ‘en laat de concurrentie dit jaar nog verder achter zich’. De school is opgesplitst in meer dan twintig academies, die in belangrijke ma-

te zelfstandig zijn. “Zo weet Avans de voordelen van kleinschaligheid op grote schaal vast te houden”, aldus de Keuzegids. Hogeschool Inholland, die jarenlang als slechtste uit de bus kwam, boekt volgens de Keuzegids vooruitgang. De instelling laat dit

jaar (behalve Hogeschool Rotterdam) alle grote hogescholen in de Randstad achter zich. Volgens de onderzoekers zijn scholieren vooral meer tevreden over de docenten en de faciliteiten op school. Inholland kampte jarenlang met grote kwaliteitsproblemen. Ondanks de verbeterslag is het slagingspercentage nog altijd laag. Bij andere grote hogescholen in de Randstad daalt de studenttevredenheid. Zo is Hogeschool Utrecht afge-

zakt naar de laatste plek. Vooral de economische studies zorgen voor problemen, maar ook over de lerarenopleidingen oordelen studenten de laatste vijf jaar steeds kritischer. Bij de Haagse Hogeschool gaan de meeste klachten over zorgopleidingen als social work en verpleegkunde. De gids vergelijkt Nederlandse hogescholen op basis van onder meer statistieken over studiesucces, het oordeel van deskundigen en het oordeel van studenten.

Sheer Driving Pleasure

BE THE ONE WHO DARES.
THE FIRST-EVER BMW X2.

Absolutely unique. Extremely exceptional. The new BMW X2 makes its sporty ambitions quite clear at first sight. Thanks to its bold athleticism, it supplies a dynamic and agile performance that is unrivalled in this class. Coupled with a high-quality interior and many innovative technologies, it is the extroverted protagonist of a new era. Are you ready?

Starting at **AWG 88,500** Excl. BBO/BAZV.

Ultimate Automobiles N.V.
Sabana Blanco 35
Oranjestad, Aruba
Tel. (+297)-583-9800
info@ultimatearucar.com

 [BMWAruba](#)

Correctie

Door een fout bij de printers van drukkerij Caribbean Speed Printers publiceerde de *Amigoe* in de krant van zaterdag per abuis artikelen die reeds gepubliceerd waren op 28 september op pagina 5. Daarom publiceren we vandaag voor onze lezers op pagina 6 de artikelen die op zaterdag 6 oktober wel online gepubliceerd zijn maar niet zijn meegekomen in de krant. Wederom onze excuses voor het ongemak.

Salud!

Minder gesuikerde frisdrank

Henry Does is arts en schrijver. Op deze plek beziet hij elke zaterdag het dagelijks leven door de bril van de gezondheid. Voor reacties op deze column: henrydoes@hotmail.com.

Deze krant vond het een openingsartikel waard. Een Arubaans-Nederlands onderzoek liet zien dat het informeren en trainen van *peers* onder jongeren, succesvol kan zijn in het bevorderen van het drinken van water, in plaats van gesuikerde frisdranken. Aruba scoort internationaal gezien slecht als het gaat om bescherming van de jeugd tegen overgewicht en obesitas. Een relatief grote groep jongeren kampt al met suikerziekte, dat vooral het gevolg lijkt van het hardnekkige probleem van overgewicht en obesitas. De marketing en toegankelijkheid van frisdranken en andere voedingswaren rijk aan geraffineerde suikers/koolhydraten en verzadigde vetten, spelen een belangrijke rol in dit nationale gezondheidsprobleem, dat niet alleen voor een hoge ziektebelasting zorgt, maar ook voor – voorkombare – hoge zorgkosten. Als jongeren meer water en minder frisdranken zouden drinken, is dat dan ook een zeer zinvolle gezondheidskundige leefstijlverandering.

Contextuele verandering

Als het gaat om gedragsverandering maken veel mensen, waaronder ook politici en bestuurders, een denkfout die in de sociale psychologie de 'Fundamentele Attributie Fout' wordt genoemd. Omdat gedrag zich individueel uit, worden als oorzaken en drijfveren van dat gedrag,

slechts intrinsieke, individuele factoren gezocht en/of benoemd. De omgevingsfactoren, contextuele factoren, worden genegeerd of over het hoofd gezien. Terwijl onderzoek leert dat contextuele factoren veelal van grote invloed zijn op het menselijk gedrag. In het geval van het water-frisdrank onderzoek zou kunnen worden geconcludeerd dat de jongeren in het onderzoek, zelf hun gedrag hebben veranderd. Dat is natuurlijk gedeeltelijk ook zo. Maar een belangrijke contextuele factor was de interventie met gezondheidseducatie en training. Het voorhanden en toegankelijk zijn van gezondheidskundige informatie is een belangrijke contextuele factor. Een van de onderhoudende factoren voor ongezonde leefstijlen is wat heet 'gezondheidsanalfabetisme'. Er kunnen op voedingsproducten etiketten staan met informatie over suikers, vetten en zout, maar als die informatie niet wordt gelezen, veelal omdat men het niet weet te interpreteren, dan blijven gevolgen voor een gezondere keuze uit.

Frisdranken

Onderzoek in de Verenigde Staten leerde dat op veel

scholen de toegankelijkheid tot frisdranken veel groter was dan de toegang tot drinkwater. Hoe zit dat in Aruba? Hier hebben niet zozeer de jongeren zelf, maar de volksgezondheidsautoriteiten een uitdaging. Wellicht zou een onderzoek naar de impact van de fysieke en financiële toegankelijkheid van frisdranken versus water, daarbij kunnen helpen. Bij het effectief terugdringen van het roken, een oorzaak van longkanker, COPD en hart- en vaatziekten, hebben bestuurlijke en wettelijke maatregelen in de openbare ruimten een beslissende rol gespeeld. Zoals het verbod op roken in horecagelegenheden en in het openbaar vervoer, mede ter bescherming van het personeel. In sommige steden is het zelfs verboden te roken op straat. Vaak vragen mensen zich af waarom overheden lankmoedig zijn als het gaat om bestuurlijke gezondheidsbescherming van de bevolking. In veel landen leren ervaring en onderzoek dat de belanghebbenden die verdienen aan de ongezonde leefstijl, van de drankindustrie tot de tabaksindustrie en de obesogene voedingsindustrie, financierders zijn van politieke partijen en krachtige lobby's hebben om gezondheidsbeschermende maatregelen, die de verkoop van hun producten aantasten, te blokkeren of te beperken. Besef van die contextuele factor maakt bestuurlijke lankmoedigheid in het domein van gezondheidsbescherming, zeker als het decennia lang duurt, uitermate bedenkelijk.

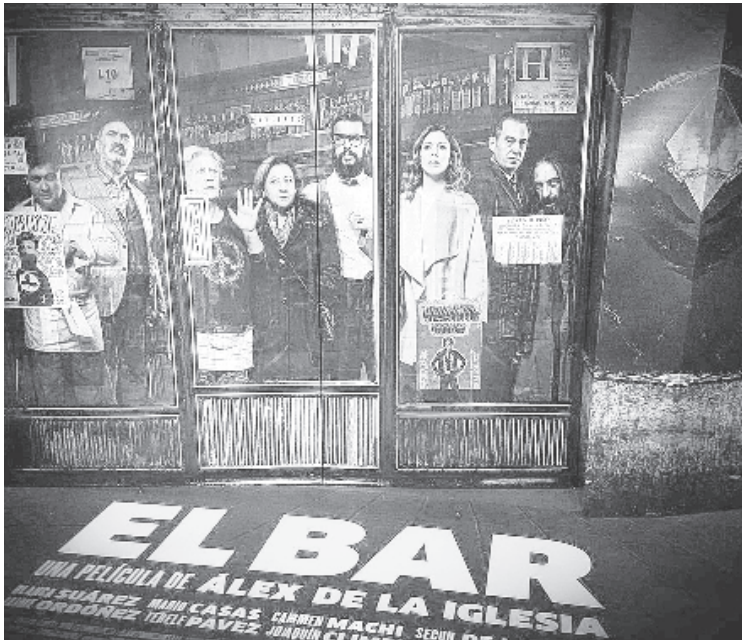
Griezelmaand bij Shortcutz en Cinearuba

Foto: Cinearuba

ORANJESTAD — De maand oktober staat in het teken van *Halloween* en daarom toont stichting Cinearuba deze maand elke zaterdag een spannende film in het kader van Shortcutz Aruba en Cinema Outdoors op de binnenplaats van Ateliers '89 in Oranjestad.

Vanavond is de korte film 'Like and Share' di Ronny Dotel te zien en de spannende Spaanse film 'El bar' waar bezoekers in een bar in Madrid onder schot genomen worden door een sluipschutter. De film van regisseur Álex de la Iglesia is Engels ondertiteld. Op zaterdag 13 oktober is 'Something Horror' van Robinson Nunez aan de beurt, samen met de Amerikaanse film 'Buried' door Rodrigo Cortés, waar een Amerikaanse vrachtwagenchauffeur die ontvoerd is in Irak wak-

De film die vanavond vertoond wordt.

Damián Szifron, zes korte verhalen die de uitersten van menselijk gedrag verkennen. De film is Engels ondertiteld. Tot slot wordt korte film 'Sin Rastro' van Gabriela Croes vertoond op zaterdag 27 oktober, samen met de dystopische Engelse film 'High Rise' van Ben Wheatley, gebaseerd op het *science fiction* boek van J.G. Ballard over de bewoners van een luxe flat die een maatschappij op zichzelf vormen.

De deuren gaan om 19.30 uur open, films beginnen om 20.00 uur en kaartjes kosten 10 florin. Ateliers '89 bevindt zich voor de Maria College Mavo aan de Dominicanessenstraat 34.

Cultuur vieren met een jubileumconcert

ORANJESTAD —Schouwburg Cas di Cultura en Directie Cultuur Aruba (DCA) organiseren zaterdag 13 oktober om 20.00 uur een jubileumconcert, ter ere van het feit dat ze samen 100 jaar bestaan.

"Het idee was om eigenlijk alleen een congres te organiseren, maar toen bedachten we om toch een soort viering te doen voor deze gelegenheid, en dat is door kunstenaars, zangers en muzikanten uit te nodigen om een mooi concert in elkaar te zetten", vertelt Cas di Cultura-directeur Vicky Arens aan de *Amigoe*. Johnny Croe heeft de artistieke leiding hierover en Ivan Quandus de muzikale leiding. "We vonden dat we het kunstzinnige naar voren moesten brengen voor zo'n gelegenheid. Maar om te voorkomen dat er een uitgebreid maakproces aan vooraf gaat, daar wilden we ons nu niet aan wagen, is er gekozen voor een concert. Dat is eenvoudiger om te organiseren. Een mooi concert met de focus op *excellence in music*".

Tips

De directeur licht alvast een tipje van de sluier. Zo is er speciaal voor deze gelegenheid een *quatre mains* gemaakt met Johnny Scharbaay en Victor Camacho. "We hebben ook een hele leuke act samengesteld met Angelo Koolman, C-zar Olarte en Beach Lama, we noemen het de 'tres cabayeros'. Met niet alleen zang maar ook entertainment", legt Arens enthousiast uit. "We hebben ook

een speciale calypso-medley laten maken waarbij het publiek mee kan zingen, een calypso karaoke dus", glundert ze. "Er is daarnaast nog veel meer maar dat moet je zelf komen beleven", zegt ze. "We wilden niet dat het stijf zou worden maar een aangename avond. En kom op tijd want we hebben een speciale verrassingsact bij de opening."

Artiesten

Naast de bovengenoemde artiesten doen er nog verschillende andere groepen en artiesten mee, zoals Melange, Edjean Semeleer, Rachel Kraaijvanger, Edwin Abath, Jossy Brokke, Grupo di baile di Diana Antonette, Ivan Quandus, en Kozlov Dance Academy. Hoogtepunt van de avond is het optreden van sopraan Imara Thomas.

In haar optreden *Diversity through song*, zingt ze hedendaagse muziek in een klassieke uitvoering. Na het concert dat ongeveer anderhalf uur duurt, wordt de viering buiten voortgezet in de tuin van de schouwburg met een live muziekoptreden van zanggroep Sandunga en DJ Vibes.

Congres

Het galaconcert volgt de dag na het podiumkunscongres in Cas di Cultura dat op vrijdag georganiseerd wordt in het kader van C100. Toegangskaartjes voor het galaconcert en het congres kosten elk 55 gulden en zijn bij Cas di Cultura te koop.

Hele Koninkrijk in beeld

Na 43 jaar nieuwe geologische kaart van Nederland

UTRECHT — Paul de Krom, voorzitter van de Raad van Bestuur TNO, Sandor Gaastra (directeur-generaal Klimaat en Energie Ministerie van Economische Zaken en Klimaat) en Erik Jan van Kempen (programma-directeur-generaal Omgevingswet Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) onthulden vrijdag in Utrecht de nieuwste geologische kaart van het Koninkrijk der Nederlanden. De nieuwe kaart biedt een vernieuwde blik op de ondergrond van de Noordzee. Verder is er de primeur dat het gehele Koninkrijk der Nederlanden inclusief Aruba, Curaçao, St. Maarten, Bonaire, St. Eustatius en Saba in kaart is gebracht.

Deze historische gebeurtenis vond plaats ter ere van de honderdste verjaardag van kartering in Nederland. Volgens Tirza van Daalen, directeur van GDN is het verschijnen van een nationale geologische kaart een bijzondere gebeurtenis. "Traditioneel wordt de stand van de kennis van de Nederlandse ondergrond door de Geologische Dienst Nederland (GDN), onderdeel van TNO, samengevat in een overzichtskaart die maar één keer in de paar decennia wordt uitgebracht. De laatste kaart dateert van 1975. Na 43 jaar is er nu weer een nieuwe kaart, niet alleen van Nederland zelf maar van ons hele Koninkrijk. De geologie van het Caribisch deel van het Koninkrijk is (nu nog) minder systema-

Foto: Geologische Dienst Nederland TNO

Geologische kaart Koninkrijk der Nederlanden 2018.

tisch in kaart gebracht dan die van Europees Nederland. Maar met het meenemen van het Caribisch gebied op deze kaart spreekt GDN de intentie uit om hier in de toekomst meer aandacht aan te besteden. Wij zijn heel trots dat wij met de nieuwe kaart de inspanningen en deskundigheid van onze medewerkers hebben kunnen vereeuwigen."

De geologie van het Caribisch deel van het Koninkrijk heeft niets te maken met die van Nederland in Europa. Maar het doel is in beide gebieden gelijk: het bieden van een geologisch raamwerk voor de inschatting van het potentieel van geologische hulpbronnen en de eventuele geologische risico's. In het Caribisch deel bevinden zich bijvoorbeeld

twee actieve vulkanen, bestaat de kans op aardbevingen en tsunami's en kunnen tropische orkanen leiden tot kustafslag, overstromingen en aardverschuivingen, zo wordt uitgelegd.

Geologische kartering

Honderd jaar na aanvang is de systematische geologische kartering van Nederland nog altijd springlevend. De kennis van de ondergrond wordt samengevat in een overzichtskaart, die te gebruiken is als illustratie bij de geologische geschiedenis van Nederland. Zo brengt de kaart in beeld hoe jong Nederland geologisch gezien is, gevormd in de laatste honderdduizenden jaren door de zee, rivieren, de wind, landijs, vegetatie en uiteindelijk de mens.

Minister Lely van Waterstaat stelde in 1918 de voorloper van de Geologische Dienst Nederland in, met als opdracht om voor Nederland een systematische te kartieren. Tegenwoordig heeft GDN de taak om op nationale schaal inzicht te bieden in de aanwezigheid van natuurlijke hulpbronnen zoals gas, olie, grondwater, steenzout, zand, grind en klei, en in geologische risico's zoals kusterosie en bodemdaling. Paul de Krom, voorzitter van de Raad van Bestuur van TNO: "De inrichting van de bovengrond kan niet zonder kennis van de ondergrond. Ondanks dat het werk van GDN groten-deels 'ondergronds' gebeurt, ziet iedere Nederlander uiteindelijk toch het resultaat van dit werk. De nieuwe geologische kaart is daarvan een prachtige illustratie."

Aruba Animal Shelter
Cats and Dogs
awaiting Adoption
www.arubaanimalshelter.com

**Fundacion Arubano
di Esnan Visualmente
Incapacita**
Primavera 233, Aruba Tel.(297)582-5222/582-5051, fax (297)582-0306
e-mail: favi@setarnet.aw website: <http://www.favi.org>

VVRP sluit voorlopig akkoord met Corendon over erfpachtterrein

WILLEMSTAD — Corendon moet binnen zes maanden een gedetailleerd plan en een bestemmingskaart bij het ministerie van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning (VVRP) indienen voor de ontwikkeling van het leegstaande terrein naast het Holiday Beach Resort. Dat is één van de voorwaarden die de partijen zijn overeengekomen in het akkoord om Corendon de eerste optie van erfpachtrecht te geven.

Het gedetailleerde plan rond het hotelpand, de parkeerplaats en het landschap hoort bij de totale bouwplannen van het mega resort dat Corendon wil bouwen op het terrein van het Holiday Beach Resort. “We zijn nu met een team in Nederland aan het tekenen. Dit gebeurt in samenwerking met lokale mensen”, zegt Sander Winterberg, de directeur van Corendon Curaçao.

De Nederlandse touroperator Corendon heeft onlangs het failliete Holiday Beach Resort gekocht. Het aantal hotelkamers zal worden uitgebreid tot 800. Dit zal gefaseerd gebeuren. Een deel van de nieuwbouw komt op het naastliggende terrein van ongeveer 38.000 vierkante meter, dat de eigenaren van het Holiday Beach Resort in erfpacht hadden.

Minister Zita Jesus-Leito (rechtsvoor) tekende het akkoord met Sander Winterberg (linksvoor) onder het toezicht van, bovenste rij, vlnr: minister van Economische Ontwikkeling, Steven Martina, premier Eugene Rhuggenaath en Financiën-minister Kenneth Gijsbertha.

De regering had, nadat bekend werd dat het hotelpand geveild zou worden, het erfpachtrecht ingetrokken. De overheid heeft nu besloten om Corendon toch de eerste optie van erfpacht te geven. Corendon zal ook de achterstallige erfpacht van het Holiday Beach Resort afwikkelen. In het akkoord is vastgelegd dat het terrein slechts mag worden gebruikt voor de uitbreiding van het bestaande hotel. Ook zijn er afspraken gemaakt over het aangrenzende mangrovebos.

Winterberg: “Vanuit de regering is contact met Carmabi gezocht om gezamenlijk tot een goede oplossing te komen. Er ligt een heel plan voor het mangrovegebied, dat samen met Corendon zal worden ontwikkeld.” Zo is de afspraak gemaakt dat de mangroven die Corendon op het erfpachtterrein weghaalt ergens anders worden geplant. Winterberg legt vervolgens uit dat er op het erfpachtterrein sprake is van overgroei. Als Corendon aan alle vereisten heeft voldaan, zal de

overheid ervoor zorgen dat het terrein in erfpacht wordt uitgegeven. De marktwaarde van het terrein is 3 miljoen gulden. Dat blijkt uit het taxatierapport dat in opdracht van executant CIBC FirstCaribbean International Bank is opgemaakt. Corendon steekt in totaal 85 miljoen dollar in de renovatie en uitbreiding van het Holiday Beach Resort. Het all-inclusive hotel dat eind 2019 opengaat, krijgt in totaal 800 kamers en wordt daarmee het grootste resort van het eiland.

Opnieuw vals geld in omloop

WILLEMSTAD — Er zijn opnieuw valse 100 guldenbiljetten en 5-guldenmuntstukken overgedragen aan de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS).

Bij de valse biljetten is geconstateerd dat het watermerk, dat doorgaans alleen te zien is als het biljet tegen het licht wordt gehouden, direct zichtbaar is. Ook zijn de handtekeningen op het biljet vaag en kunnen deze met wat vocht van het biljet worden verwijderd. Verder zijn de biljetten naar alle waarschijnlijkheid kopieën van geldige biljetten, maar zijn ze slecht gesneden. Zo zie je bij de biljetten aan de onderkant een witte rand. Tot slot zijn de woorden ‘Auteursrecht Bank van de Nederlandse Antillen’ op de achterzijde van het biljet

niet goed te lezen. Er ontbreken letters in de woorden auteursrecht en bank. De serienummers die op de biljetten zijn aange troffen zijn: 8255939013, 8255959785, 8255401400 en 8253551472. De valse 5-guldenmuntstukken zijn munten met het jaartal 1998 en 1999. Deze valse munten zijn of iets kleiner, of iets groter dan de echte munt. Het verschil in grootte is op het eerste gezicht niet duidelijk. Eén van de echtheidskenmerken van de 5-guldenmuntstukken is dat deze magnetisch zijn. Dat bete-

kent dat ze aan een magneet blijven kleven. Bij valse munten is dit niet het geval. Ook maakt een valse munt een ander geluid dat een geldige munt maakt is wat zwaarder. De CBCS heeft van enkele commerciële banken begrepen dat zij ook valse biljetten van 50 en 25 gulden hebben ontvangen. Deze hebben zij overgedragen aan de politie. De centrale bank en de politie werken nauw samen in deze kwestie.

De CBCS wil het publiek nogmaals waarschuwen om goed op te letten bij het aannemen van bankbiljetten. Bij twijfel wordt geadviseerd het biljet te weigeren.

1e Cliëntenraad Sehos een feit

WILLEMSTAD — De pers maakte vrijdag kennis met de eerste Cliëntenraad van het St. Elisabeth Hospitaal (Sehos).

De Cliëntenraad behartigt de belangen van de patiënten, stelt zich op de hoogte van situaties binnen het ziekenhuis en heeft oor voor ervaringen van patiënten. Het is een zelfstandig functionerende raad, die de Raad van Bestuur van het Sehos gevraagd en ongevraagd adviseert over onderwerpen die de kwaliteit van de patiëntenzorg betreffen. Op deze wijze draagt de Cliëntenraad bij aan de zorgkwaliteit van het ziekenhuis en bewaakt het de algemene belangen van patiënten. Deze eerste Cliëntenraad

bestaat uit: voorzitter Imro Zwerwer, secretaris Lurisha Hooi, penningmeester Carin Bult, Eulalie Clemencia, Sandra La Croes, Marjorie Tromp en Curd Evertsz.

Het team zal zowel op eigen initiatief als in samenspraak met de Raad van Bestuur aan verschillende projecten werken. Vanzelfsprekend staan hierbij de kwaliteit van de dienstverlening in het algemeen en de zorg in het bijzonder centraal. Het juridisch kader voor wat betreft medezeggenschap van cliënten zal hoge prioriteit

hebben voor deze eerste cliëntenraad. In Nederland geldt de ‘Wet Medezeggenschap Cliënten Zorginstellingen’. Daarin is het recht van cliënten vastgelegd om invloed uit te oefenen. Curaçao kent deze wetgeving niet. Het bestuur van het ziekenhuis riep in mei de eerste Cliëntenraad in het leven. Hiermee wil het ziekenhuis inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen. Het Sehos meldt nadrukkelijk dat de Cliëntenraad niet gaat over klachten en is dus geen klachtencommissie. De Cliëntenraad is vooralsnog enkel via e-mail bereikbaar via konshepakliente@gmail.com

Broker moet Kurá Hulanda weer aan de man brengen

WILLEMSTAD — Er zal een broker worden aangesteld om een nieuwe investeerder voor hotel Kurá Hulanda te zoeken. Dat zegt de minister van Economische Ontwikkeling, Steven Martina (MAN), desgevraagd.

De onderhandelingen met de Colombiaanse groep On Vacation zijn stopgezet. Maar zonder een kapitaalinjectie is het hotel geen lang leven beschoren. “Een investeerder moet het hotel overnemen”, aldus Martina. “Op dit moment wordt er een

teaser van het hotel gemaakt om op de markt kenbaar te maken dat Kurá Hulanda te koop staat”, zegt Martina. Die bevestigt dat de deal met On Vacation voorlopig van de baan is. “Maar ik sluit niet uit dat in de zoektocht naar een koper On Vacation

mogelijk weer interesse zou kunnen tonen. De partijen moeten dan dichter bij elkaar zien te komen.” Niet alle betrokken partijen waren het eens met het tweede bod van On Vacation Group. Daardoor zijn de onderhandelingen vastgelopen. De Maduro & Curiel’s Bank (MCB) en de Girobank gingen akkoord, maar Korpodeko en de overheidsstichting Economische Ontwikkeling

(SEO) zetten hun hakken in het zand. Al deze organisaties hebben in het verleden financiering verleend aan Kurá Hulanda. Korpodeko schoot het hotel onlangs weer te hulp nadat Aquallectra dreigde het hotel van het elektriciteitsnet af te sluiten. De geboden hulp geeft het hotel de ruimte om open te blijven zolang er binnen een redelijke termijn geen nieuwe koper is gevonden.

De voltallige Cliëntenraad van het Sehos.

Maskers vallen af bij Dushi Aventura

WILLEMSTAD — Carnavalsgroep Dushi Aventura presenteerde donderdag haar kostuums voor de Gran Marcha 2019 op het Gomezplein. Het thema ‘bo maskarada a kai’ (je bent door de mand gevallen) is een explosie van groen, rood, pailletten en glitter.

De kostuums zijn ontworpen door Albertico Sambo. Dushi Aventura werd geïnspireerd door de gemaskerde feesten die eeuwen geleden werden gehouden. Alle gasten droegen een

masker zodat ze niet zouden worden herkend. Zo konden de gasten hun identiteit verborgen houden en hoefden ze zich niet volgens de heersende conventies te gedragen.

Ook nu zetten mensen figuurlijk een masker op als ze hun gevoelens of ware intenties willen verbergen. De groep wil tijdens het komende carnavalsfeest het publiek inspireren om zichzelf een spiegel voor te houden en zich te ontdoen van alles wat hen tegenhoudt om te kunnen genieten met Dushi Aventura, de band Rhyddm en dj Plem.

Schoonmaak scholen is principieel punt geworden

WILLEMSTAD — De kwestie van de bezuinigingen op de schoonmaak van scholen is voor de docenten en medewerkers van de Vereniging voor Protestant Christelijk Onderwijs (VPCO) de spreekwoordelijke druppel. Voor het bestuur zelf is het een principieel punt geworden, aangezien de basisvoorwaarden voor het onderwijs reeds wankel zijn.

“Het kan dan ook zo zijn dat de medewerkers van de VPCO hierover in opstand zullen komen”, schrijft directeur Maghali van der Bunt-George in de laatste ledenbrief die eind september werd verstuurd.

Vanaf 1 oktober kan de schoonmaak niet langer uit eigen middelen worden gefinancierd, iets wat ook besproken is tijdens de Algemene Ledenvergadering in februari van dit jaar. In de praktijk betekent dit dat de lokalen vanaf 1 oktober in het ergste geval mogelijk nog slechts éénmaal per week worden schoongemaakt in plaats van drie keer per week vegen en moppen. De toiletten worden wel dagelijks schoongemaakt, zoals ook nu het geval is. Er is al een brandbrief naar de minister verstuurd en ook vanuit de oudercommissies wordt er een brief verzonden. Op de onderwijsconferentie van 15 oktober wordt het personeel ingelicht over de stand van zaken.

Methoden
De overheidsbekostiging dekt slechts 50 procent van de schoonmaakkosten. Van de 450.000 gulden is om en nabij de 250.000 gulden per jaar aan schoonmaakkosten vanuit de contributiegelden gereserveerd. Door de invoering van Enseñansa Liber zijn de contributie-inkomsten gedaald. De inkomsten die er zijn, gebruikt de VPCO liever voor zaken die het onderwijs direct aangaan, zoals bijvoorbeeld het aanschaffen van nieuwe, verbeterde onderwijsmethoden ter vervanging van verouderde, omdat deze niet door de overheid worden bekostigd.

Elektra
De overheidsbekostiging is ook bij lange na niet toereikend voor het betalen van de Aquallectra-rekening. “Volgens de overheid moeten we ons gebruik dan maar naar beneden bijstellen”, schrijft de directeur. Dit zou betekenen dat de lokalen die nu airco hebben (met name de lokalen langs de drukke,

lawaaierige Schottegatweg) deze uit zouden moeten zetten. Ook zou de avondverlichting weg moeten, met als risico diefstal en vandalisme.

HR
Ondanks het feit dat de VPCO de afgelopen jaren in alle opzichten aanzienlijk is gegroeid, is de noodzakelijke bekostiging voor bovenscholen personeel nog steeds niet bijgesteld. Bij de VPCO werken meer dan 225 medewerkers en de overheid bekostigt slechts één Human Resource administratief medewerker. Een organisatie van deze omvang kan niet functioneren zonder een gedegen HR-afdeling. Vooral ook gezien de vele HR-(beleids)rapportages die verplicht moeten worden ingediend bij de inspectie. Het gaat daarbij om zaken zoals het jaarlijkse HR-beleid, het nascholings(beleids)plan en het beoordelingssysteem inclusief rapportages over de gesprekkencyclus. Ook moet aandacht worden besteed aan werving en selectie, personeelsbeheer en andere belangrijke thema’s.

Wankel
De afgelopen maanden heeft het schoolbestuur tevergeefs bij de minister aangedrongen op de herziening van de bekostiging en heeft

ook oplossingsvoorstellen aangedragen.

De schoonmaakkwestie is voor de VPCO een principieel punt. De basisvoorwaarden voor onderwijs zijn reeds wankel; de onderwijzers geven veelal les in warme lokalen waar sprake is van achterstallig onderhoud. Er zijn weinig middelen; ze hebben niet eens een eigen computer om hun lessen op eigentijdse wijze te kunnen voorbereiden.

ICT
Twee jaar geleden werd een ICT-manifest getekend met alle schoolbesturen. De overheid zou investeren in de digitalisering van het onderwijs. Tot op heden is hier helaas nog niets van terechtgekomen. De ICT-faciliteiten die vele jaren geleden zijn aangeschaft met Usona-fondsen zijn sterk verouderd. Apparatuur die niet meer te herstellen valt, wordt vervangen uit eigen middelen maar het blijft dwelen met de kraan open. De rechtszaak van de VPCO tegen de overheid inzake de ontoereikende en ongelijke bekostiging is nog steeds gaande en dat vergt een lange adem. In de tussentijd blijft de hulp van ouders en donaties daarom heel hard nodig, zo besluit de directeur.

Moord op Jesus ‘Pado’ Josephia

22 jaar cel voor Bonairiaanse schutter

KRALENDIJK — Het Gemeenschappelijk Hof van Justitie in Kralendijk heeft de 22-jarige Kevin M.C. tot een celstraf van 22 jaar veroordeeld voor de moord op Jesus ‘Pado’ Josephia, die op 30 mei jl. op het terras van zijn woning in Nikiboko werd vermoord.

De rechter acht bewezen dat Kevin M.C. de schutter was. De bestuurder van de vluchtauto, B.V.J.T. (24), moet zes jaar zitten, waarvan twee voorwaardelijk. Hij kreeg ook een proeftijd van drie jaar opgelegd met verplichte begeleiding door de reclasserende.

Het hof is grotendeels meegegaan in de strafeis van het Openbaar Ministerie, dat 24 jaar tegen de schutter had geëist. OM-woordvoerder Norman Serphos is tevreden met het vonnis van de rechtbank. “Daarbij is de ernst van de situatie meege-

wogen, alsook het verleden van de veroordeelde,” aldus Serphos. Kevin M.C. was al verschillende keren in aanraking met justitie geweest en was pas vlak voor hij Josephia liquideerde weer op vrije voeten gekomen. Kevin M.C. is vijf dagen na de moord op Josephia aangehouden samen met zijn compagnon. Hij pleegde de moord onder invloed van drugs en alcohol en gaf aan boos te zijn omdat het slachtoffer aan de haal was gegaan met zijn vriendin. Nabestaanden van Josephia waren tijdens het strafpro-

ces in de rechtszaal aanwezig waarbij de emoties soms hoog opliepen.

Volgens Serphos is het vonnis geheel in lijn met de strafmaat die in de Caribische delen van het Koninkrijk gangbaar is: “De straffen zijn hier inderdaad veel hoger dan in Europees Nederland. Hier wordt ook nog met regelmaat levenslang geëist en opgelegd in het geval van meervoudige moord.” Serphos zei dat beide partijen nu twee weken de tijd hebben om zich te beraden over een hoger beroep.

Bij goed gedrag kan Kevin M.C. eerder vrijkomen, hoewel dat geen automatisme is. Een besluit hierover is aan de minister van Justitie.

Miss Boneiru ‘in full swing’

KRALENDIJK — Fundashon Miss Boneiru is in full swing. Samen met ambassadeur Ruthgainy Frans wordt er hard gewerkt aan de campagne. Miss Boneiru Ruthgainy Frans, vergezeld door chaperonne Julina Felida, bezocht afgelopen week verschillende bedrijven. Ze deed dit om zichzelf voor te stellen als Miss Boneiru 2018 en om steun te vragen, zodat zij Bonaire op waardige wijze kan vertegenwoordigen. De campagne verloopt tot dusverre positief en de miss heeft diverse giften ontvangen. De komende tijd zal zij nog meer bedrijven bezoeken.

Nieuw hoofd kustwacht St. Maarten

PHILIPSBURG — Het Steunpunt van de kustwacht op St. Maarten heeft nu een nieuw hoofd, Jocelyn Roberto Levenstone. Levenstone, een ‘oude bekende’ van de kustwacht, begint per 1 december aan zijn nieuwe functie na een korte kennismakingsperiode, aldus een persbericht dat vrijdag werd vrijgegeven.

Hij werkte tot 2013 als plaatsvervangend hoofd van het Steunpunt, waarna hij een baan in de privésector aanvaardde, als hoofd van de veiligheidsdienst in de haven. Kustwachtwoordvoerder voor Caribisch Nederland Cynthia Devere stelde in het persbericht dat de kustwacht van Caribisch Nederland altijd heeft gestreefd naar een hechte relatie met de gemeenschap, en het benoemen van lokaal personeel afkomstig van de specifieke eilanden is hiervan een voorbeeld. De kustwacht zocht al geruime tijd naar een geschikte kandidaat voor de functie in kwestie. “We zijn zeer verheugd dat we met de benoeming van Levenstone een lokale werknemer hebben gevonden”, zei Devere in het persbericht. Levenstone neemt het roer over van Glenn Werleman, die de laatste vier jaar de functie bekleedde.

18e editie zwemtocht naar Klein Bonaire

KRALENDIJK — Enkele honderden zwimmers namen zaterdagochtend deel aan de jaarlijkse oversteek naar Klein Bonaire.

De door Jong Bonaire georganiseerde zwemtocht vertrok onder grote belangstelling vanaf Spice Beach. De deelnemers maakten rechtsomkeert, even voor het koraalrif, om vervolgens weer terug te zwemmen.

De eerste deelnemers stapten na ongeveer twintig minuten alweer op het strand. Patrouillebootjes van de kustwacht en natuurstichting Stinapa volgden de zwimmers op een afstandje. De watertaxi, die gewoonlijk toeristen naar Klein Bonaire overzet, deed dienst als bezemboot voor zwimmers die

het parcours van krap anderhalve kilometer niet helemaal konden volbrengen.

Dit jaarlijks terugkerende evenement is geen wedstrijd, staat open voor alle leeftijden

en is onderdeel van de fondsenwervingscampagne voor het jeugdhuis Jong Bonaire.

Foto: Wim Raméijn

Nieuwe start- en landingsbaan Saba vandaag heropend

THE BOTTOM — De renovatie van de start- en landingsbaan van het vliegveld op Saba werd vanmiddag officieel heropend met een inaugurele vlucht van Winair die om 15.45 uur aankwam. De Juancho E. Yrausquin Airport is vanaf morgenochtend 08.00 uur officieel geopend voor luchtverkeer.

De betonwerken op de startbaan zijn afgelopen weekend afgerond. In de loop van de week plaatste de aannemer markeringen op de startbaan, de taxibaan en het platform en werd de landingsbaan afgewerkt. Eind vorige week vonden ook de eindcontroles door

Rijkswaterstaat en de Inspectie Leefomgeving en Transport plaats, alsmede testvluchten van Windward Islands Airways International (Winair). De nieuwe start- en landingsbaan voor de luchttaxi van het nieuwe helikopterplatform is nog in aanbouw.

Op verzoek van het Rijksvastgoedbedrijf wordt momenteel ook gewerkt aan de aanleg van een weg naar het binnenkort te bouwen reddings- en brandbestrijdingsstation en aan het finaliseren van enkele details. Al deze werken zullen doorgaan nadat de luchthaven is geopend, maar zullen het luchtverkeer niet hinderen, aldus het eilandsbestuur. Tijdens de sluiting van de luchthaven sinds 10 september vonden ook renovaties plaats op essentiële

onderdelen van het terminalgebouw. Deze renovaties worden voortgezet na de heropening. De focus ligt nu op de renovatie en uitbreiding van de oost- en zuidzijde van het gebouw en de afwerking van het interieur. “Passagiers zullen merken dat er werk aan de gang is, maar dit zal de luchthavenoperaties niet hinderen en de impact voor passagiers is minimaal”, verklaart het Openbaar Lichaam in een Facebook-bericht.

2e ronde nodig bij verkiezingen Brazilië

BRASÍLIA — De rechts-populistische presidentskandidaat Jair Bolsonaro heeft de eerste ronde van de Braziliaanse verkiezingen gewonnen. Nadat meer dan 92 procent van de stemmen is geteld, heeft hij 47 procent van de stemmen gekregen. De tweede stemronde wordt gehouden op 28 oktober.

Zijn tegenstander in de tweede ronde wordt Fernando Haddad van de Arbeiderspartij. Hij heeft 28 procent van de stemmen gekregen. Haddad is een bondgenoot van oud-president Luiz Inácio Lula da Silva die vastzit vanwege corruptie. De laatste presidenten kwamen allemaal van de Arbeiderspartij. Veel mensen willen niet dat die partij weer aan de macht komt en stemden daarom voor Bolsonaro. Haddad was eerder minister van Onderwijs in de regering van Lula en hij was burgemeester van São Paulo. Haddad riep na de verkiezingen op tot eenheid bij de aanhangers van de overige kandidaten. Hij hoopt zo de tweede stemronde te kunnen winnen. Volgens Haddad is de democratie in gevaar als

Bolsonaro wint. Bolsonaro werd vorige maand neergestoken en is pas recent ontslagen uit het ziekenhuis. Na deze steekpartij is zijn populariteit flink gestegen. Hij heeft ook gebruikgemaakt van de corruptieschandalen bij de Arbeiderspartij en het hoge aantal moorden in Brazilië. Als voormalig militair en ex-Congreslid spreekt Bolsonaro zich uit voor strengere handhaving door de politie en soepelere wapenwetgeving zodat mensen zichzelf kunnen verdedigen. Daarnaast heeft hij zich meerdere malen positief uitgelaten over het militaire regime dat Brazilië regeerde van 1964 tot 1985. De partij van Bolsonaro heeft een aantal verrassende zeges geboekt in de gelijktij-

Foto: AFP

Jair Bolsano op tv in een bar in de wijk Lapa, Rio de Janeiro.

dig gehouden gouverneursverkiezingen. Zo won een bondgenoot van de rechtspopulist in Rio de Janeiro,

waar normaal altijd de Arbeiderspartij wint. Ook de zoon van Bolsonaro, Eduardo, won de stemming in São

Paulo. Hij heeft de meeste stemmen ooit gekregen als Congreslid, namelijk 1,6 miljoen.

Rutte: Coalitie doorstaat vertrek Pechtold

DEN HAAG — De regeringscoalitie van VVD, CDA, D66 en ChristenUnie is door het vertrek van D66-leider Alexander Pechtold niet wankeler geworden, denkt premier Mark Rutte. Het afscheid is ‘echt wel een klap’, maar Pechtold laat een professionele organisatie na die zo’n leiderschapswisseling aankan, stelt de minister-president.

Pechtold heeft D66 volgens Rutte ‘van niets’ opgebouwd tot een partij die schokken als deze goed kan doorstaan. Hij heeft ‘veel vertrouwen in het vermogen van die club om dit hele proces in goede banen te leiden’. Ook de vermoedelijke geldingsdrang van Pechtolds opvolger, die de D66-fractie morgen aanwijst, vreest Rutte niet. Hij wijst erop

dat de premier, de vicepremiers en de fractievoorzitters van alle vier de regeringspartijen ‘allemaal hun eigen profiel willen kiezen, maar zich ook realiseren dat we werken in een coalitie en dat we de zaak ook bij elkaar moeten houden’. Pechtold maakt zich evenmin zorgen. Zijn afscheid zou ‘helemaal niets’ betekenen voor de stabiliteit

van de coalitie. Die is ‘zeker van personen afhankelijk, maar niet van mij alleen’. De handtekening van D66 onder de afspraken met de coalitiepartners staat ‘absoluut. En anders kom ik terug.

De scheidende D66-voorman kan met een gerust hart opstappen, want de samenwerking marcheert volgens hem prima. “We hebben nog nooit met verhitte koppen in het Torentje gezeten.” Hij zal zijn opvolger ‘wel meegeven: hou die rust en blijf in elkaar investeren’. Voor de opvolger ‘zal het best wel even wennen zijn’,

want voor een leiderschapswisseling is het nooit het goede moment. ‘Als iemand zo dominant het gezicht van zijn partij is’ als Pechtold ook naar eigen zeggen is, ‘dan zul je zien dat daarna even een moment van herbezinning komt. Maar daarna staat er ook weer iemand op.’ Pechtold was sinds 2006 de politiek leider van de partij, en boekte grote successen. Maar zijn imago liep schade op door perikelen in de privéfeer. Ook doet zijn partij, sinds vorig jaar één van de vier coalitiepartners, het inmiddels slecht in de peilingen.

Pompeo ‘werkt opties uit’ met Kim voor top

WASHINGTON — De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Mike Pompeo heeft tijdens een kort bezoek aan Pyongyang met Kim Jong-un ‘opties uitgewerkt’ voor een nieuwe top tussen president Donald Trump en de Noord-Koreaanse leider.

Washington noemde het een constructief gesprek waarin onder meer de locatie en de datum aan de orde zijn gekomen. Het is ‘weer een stap

voorwaarts’, meldde het Amerikaanse departement zonder in details te treden. Wordvoerster Heather Nauert vertelde wel dat Kim

inspecteurs heeft uitgenodigd naar Punggye-ri te komen om zelf te kunnen vaststellen dat deze basis voor nucleaire testen ‘onomkeerbaar is ontmanteld’. Pompeo vloog gisteren meteen door naar Seoul om de Zuid-Koreaanse president Moon Jae-in verslag uit te brengen van de vorderingen. Vandaag heeft

hij de autoriteiten in Peking bijgepraat.

Kim noemde de gesprekken met Pompeo ‘fantastisch’, laat het staatspersbureau KCNA weten. “Kim Jong-un is tevreden over de gesprekken met Pompeo. Beide partijen begrepen elkaars standpunten.”

Lavrov: Uitgewezen Russen maakten routinereis

MOSKOU — De vier Russen die in april in Nederland zijn aangehouden als spionnen en vervolgens zijn uitgewezen, waren niet op een geheime missie. Ze waren op een ‘routinereis’, zei de Russische minister van Buitenlandse Zaken, Sergej Lavrov, vandaag.

Russische minister van Buitenlandse Zaken Sergej Lavrov.

Het was zijn eerste reactie op de beschuldigingen aan het adres van de Russische inlichtingendienst over hackpraktijken. Het viertal werd door de Nederlandse inlichtingendienst betrapt bij een poging digitaal in te breken bij Organisatie voor het Verbod op Chemische Wapens (OPCW) in Den Haag. De vier zijn eerder dit jaar op het vliegtuig naar Moskou gezet. Volgens Lavrov moet er sprake zijn van een misverstand. Rusland is volgens het Kremlin niet wereldwijd bezig met hacken. Voor beweringen in het Westen dat de Russen dit op gro-

te schaal doen, is geen enkel bewijs en de aantijgingen zijn erg algemeen gesteld, staat in een vandaag in Moskou verspreide verklaring. De Nederlandse ambassadeur in Rusland, Renée Jones-Bos, moest vandaag op het ministerie van Buitenlandse Zaken in Moskou uitleg geven.

3 presidenten gekozen in Bosnië

SARAJEVO — De Bosnisch-Servische nationalist Milorad Dodik, de Bosniak-kandidaat Sefik Dzaferovic en de Bosnisch-Kroatische Zeljko Komsic hebben de presidentsverkiezingen in Bosnië en Herzegovina gewonnen.

Alle drie de kandidaten worden president, omdat de drie grootste bevolkingsgroepen allemaal een president afleveren. De opkomst was 53,3 procent. Dodik liet snel weten dat hij de Bosnisch-Servische

plek had gewonnen. Hij kreeg 56 procent van de stemmen. De politicus staat bekend als pro-Russisch en hij wil dat het Servische deel van Bosnië zich afscheidt en bij Servië voegt. De verwach-

ting is dat hij gaat proberen de politiek lam te leggen.

Bosniak-kandidaat Dzaferovic won zijn verkiezing vrij eenvoudig. Hij is de leider van de grootste Bosniak-partij SDA en staat ook bekend als nationalistisch. Hij kreeg 40 procent van de stemmen. De Bosniakken zijn de moslims in Bosnië. Komsic moest

bij de Kroatische Bosniërs afrekenen met de nationalist Dragan Covic. Komsic is al twee keer eerder president geweest, maar Covic zit bij de grootste partij. Covic liet weten dat hij denkt de meeste Kroatische stemmen gekregen te hebben, maar dat veel Bosniak-stemmen naar Komsic zijn gegaan en hij daarom heeft gewonnen.

Limousine VS verongelukt op parkeerplaats

NEW YORK — Een limousine is zaterdag in het Amerikaanse stad Schoharie, 270 kilometer ten noorden van New York, door een nog onbekende oorzaak met hoge snelheid gecrasht.

Daardoor zijn twintig doden gevallen, onder wie alle achttien inzittenden van de luxe-auto. De twee andere slachtoffers waren voetgangers. Het is het dodelijkste ongeluk sinds 2005 in de staat New York. De politie zei dat de lange wagen hard naar beneden op een gevaarlijke kruising afreed, een stopteken negeerde en recht-

door een parkeerplaats op schoot. Daar botste de limo op een voertuig, waar niemand in zat, om vervolgens zwaar beschadigd in een diepe greppel te belanden. De onderzoeksraad National Transportation Safety Board (NTSB) onderzoekt het incident. Het ongeluk gebeurde bij de Apple Barrel Country Store, waar op dat moment veel auto's en dagjesmensen stonden. Een onbekend aantal wandelaars raakte gewond. De winkel en de regio zijn populair bij natuurliefhebbers die willen genieten van de herfstkleuren van het bos.

Salvini en Le Pen zien vijand in EU-leiders

Foto: AFP

Le Pen (r) en Salvini (l) zeggen dezelfde meningen over Europa te hebben.

ROME — De Italiaanse vicepremier Matteo Salvini en de Franse politica Marine Le Pen hebben zich gezamenlijk uitgesproken tegen ‘de echte vijanden van Europa’. Dat zijn volgens deze twee eurosceptische politici Jean-Claude Juncker en Pierre Moscovici, de Europese Commissaris belast met economische zaken.

Le Pen en Salvini zeggen dezelfde meningen over Europa te hebben, ‘of het nu gaat om de landbouw, de werkgelegenheid of de strijd tegen immigratie’. De twee waren aanwezig op een vakbondcongres dat

werd gehouden in het teken van ‘Economische groei en sociale perspectieven in een Europa van naties’, meldde persbureau ANSA. Juncker, de voorzitter van de Europese Commissie, heeft er net als Moscovici recent bij

de Italiaanse regeringscoalitie op aangedrongen zich in haar begroting te houden aan de doelstellingen van en afspraken met de EU. Italië wordt geregeerd door Salvini's rechts-populistische anti-immigratiepartij Lega en de eurosceptische protestpartij M5S (Vijfsterrenbeweging) van Luigi Di Maio. Ze willen van bezuinigingen af en (geleend) geld in de economie pompen.

Bulgaarse journaliste Marinova vermoord

ROESE — De Bulgaarse tv-journaliste Viktoria Marinova (30) is dood aangetroffen op een afgelegen plek aan de Donau in de buurt van haar woonplaats Roese. De politie zei gisteren in de lokale media dat ze is verkracht en op brute wijze vermoord.

De journaliste en presentatrice werkte voor de zender TVN. Ze hield zich onder meer bezig met een onderzoek naar corruptie en misbruik van

geld van de Europese Unie. De recherche zegt vooralsnog geen aanwijzingen te hebben dat Marinova om het leven is gebracht wegens haar werk-

zaamheden. Europarlementariërs, onder wie de Nederlandse Sophie in 't Veld (D66) via Twitter, vroegen aandacht voor deze zaak. Het is al de derde moord op een Europese journalist in een jaar tijd. Daphne Caruana Galizia uit Malta werd in oktober 2017 het slachtoffer van een bomaanslag. De Slowaakse

reporter Jan Kuciak werd in februari doodgeschoten in gezelschap van zijn vriendin. Minister Stef Blok (Buitenlandse Zaken) is geschokt over de brute moord. “We moeten te allen tijde de persvrijheid en de rechtsstaat onvoorwaardelijk hooghouden”, twittert Blok. Frans Timmermans, vicevoorzitter van

de Europese Commissie, liet via Twitter eveneens weten geschokt te zijn door de vreselijke moord op Marinova. “Opnieuw valt een moedige journalist in de strijd voor de waarheid en tegen corruptie. De verantwoordelijke personen moeten onmiddellijk worden berecht door de Bulgaarse autoriteiten.”

12 doden door noodweer Midden-Amerika

TEGUCIGALPA — In Midden-Amerika zijn de afgelopen dagen twaalf mensen om het leven gekomen door overstromingen en aardverschuivingen die zijn veroorzaakt door hevige regenval.

De regen begon donderdag en is sindsdien niet meer opgehouden. Landen door heel Midden-Amerika worden geteisterd door de regen. In Honduras zijn zes mensen

om het leven gekomen en zeker 7000 mensen geëvacueerd. De eerste doden in dat land waren donderdag een moeder met haar twee kinderen die lagen te slapen terwijl een aardverschuiving hun huis verwoestte. In Nicaragua zijn 23.000 mensen geëvacueerd en voor zover bekend drie doden gevallen. Ook in Costa Rica, Guatemala en El Salvador zijn duizenden mensen geëvacueerd en mensen om het leven gekomen door het noodweer.

Ex-Interpolbaas Meng verdacht van corruptie

PEKING — Ex-Interpolbaas Meng Hongwei wordt officieel verdacht van corruptie. Dat heeft het Chinese ministerie van Openbare Veiligheid vandaag bekendgemaakt in een verklaring op haar website.

Foto: AFP

Meng Hongwei was in Frankrijk, waar Interpol zijn hoofdkwartier heeft, als vermist opgegeven.

2 deelnemers halve marathon overleden

CARDIFF — Twee mannen die deelnamen aan de halve marathon in de Welsh hoofdstad Cardiff zijn na het passeren van de finish overleden aan een hartstilstand.

Het gaat om mannen van 32 en 25 jaar oud. Dat heeft de organisatie bekendgemaakt. Mensen uit het publiek en

hulpdiensten hebben de mannen eerst nog gereanimeerd, waarna ze mee werden genomen naar het ziekenhuis.

Daar overleden beide mannen. Het is de eerste keer in het vijftienjarige bestaan van de hardloophwedstrijd dat er mensen overlijden. De mannen liepen de halve marathon niet met elkaar.

Euro

Lager

AMSTERDAM — De Europese beurzen gingen vandaag opnieuw omlaag. De zorgen over het handelsoconflict en de Italiaanse begrotingsplannen drukten de stemming. Op het Damrak kampte Boskalis met een adviesverlaging. Beleggers verwerkten daarnaast het besluit van de Chinese centrale bank om de kapitaaleisen voor banken verder te versoepelen.

De AEX-index op Beursplein 5 noteerde rond het middaguur 0,6 procent in de min op 536,05 punten. De MidKap daalde 1,2 procent tot 765,61 punten. De beursgraadmeters in Londen, Parijs en Frankfurt verloren tot 0,8 procent. De hoofindex in Milaan kelderde 2,4 procent onder aanvoering van de Italiaanse banken.

Op het handelsvlak zijn de gesprekken tussen de Verenigde Staten en China in een bekoelde sfeer begonnen. De euro was 1,1479 dollar waard, tegen 1,1515 dollar op vrijdag. Een vat Amerikaanse olie werd 1,1 procent goedkoper op 73,51 dollar. De prijs van Brentolie zakte 1,3 procent tot 83,03 dollar per vat.

Tokio

Rood

TOKIO — In China, waar beleggers terugkeerden na een week vakantie, ging de beurs vandaag onderuit. De markten verwerkten het besluit van de Chinese centrale bank om de kapitaaleisen van banken te versoepelen. Chinese consumenten en bedrijven kunnen daardoor makkelijker geld lenen. Peking hoopt daarmee de economie aan te jagen vanwege de zorgen over de impact van het handelsoconflict met de Verenigde Staten. De beurs in Shanghai leverde tussentijds 2,8 procent in. Vooral de Chinese banken werden van de hand gedaan. Ook de andere beursgraadmeters in het Verre Oosten deden een stap terug. In Hongkong noteerde de Hang Seng-index 0,8 procent lager. De in Hongkong genoteerde Chinese technologiebedrijven gingen verder omlaag na de berichten over Chinese spionagechips in Amerikaanse computerapparatuur van afgelopen week. De Kospi in Seoul zakte 0,3 procent en de All Ordinaries in Sydney leverde 1,4 procent in. In Japan was de beurs gesloten vanwege een nationale feestdag.

Wall Street

In de min

NEW YORK — De aandelenbeurzen in New York zijn vandaag lager aan de nieuwe handelsweek begonnen, waarmee de verliesreeks van eind vorige week een vervolg krijgt. Net als in Europa blijven de zorgen over het Amerikaans-Chinese handelsoconflict en de Italiaanse begrotingsplannen boven de markt hangen.

De Dow-Jonesindex stond in de openingsminuten 0,4 procent lager op 26.333 punten. De breder samengestelde S&P 500 zakte 0,3 procent naar 2876 punten. Technologiegraadmeter Nasdaq leverde 0,6 procent in tot 7742 punten.

Vorige week zorgden sterk stijgende rentes op Amerikaanse staatsobligaties voor flinke druk op de aandelenhandel. Vandaag is de handel in staatsobligaties in de Verenigde Staten gesloten vanwege Columbus Day. Er was ook wat overnamenieuws. De offshore olieboorbedrijven Enasco en Rowan gaan fuseren tot een onderneming met een waarde van 12 miljard dollar. Enasco (vlak) betaalt 2,4 miljard dollar om zijn kleinere rivaal Rowan (plus 1,8 procent) over te nemen.

‘Dividendbelasting niet discriminerend’

DEN HAAG — De Nederlandse dividendbelasting is niet discriminerend voor buitenlandse beleggers. Tot die conclusie kwam advocaat-generaal Peter Wattel van de Hoge Raad in een advies. De Hoge Raad neemt adviezen van de advocaat-generaal doorgaans over.

Wattel doet dat in een zaak die door buitenlandse beleggers is aangespannen tegen de Staat. De beleggers vinden het oneerlijk dat Nederlandse beleggers de dividendbelasting kunnen terugvorderen en zij niet. Met het advies is opnieuw een argument voor de afschaffing van de dividendbelasting verdwenen voor het kabinet. De juridische houdbaarheid van de dividendbelasting werd genoemd als bijkomend argument, naast het verbeteren van het vestigingsklimaat.

Premier Mark Rutte wijst er desgevraagd op dat de dreig

ging van rechtszaken niet de hoofdreden is waarom hij de heffing op de winstuitkering aan aandeelhouders wil afschaffen. Verder wil hij niet op het advies van de advocaat-generaal ingaan, omdat hij zich niet in het vaarwater van de Hoge Raad wil begeven. In juni oordeelde het Europese Hof in een zaak over de Deense dividendbelasting nog dat dat land buitenlandse aandeelhouders wel discrimineerde.

Het kabinet kondigde vrijdag aan dat het de afschaffing van de dividendbelasting gaat heroverwegen.

Daarbij willen de coalitiepartijen ‘trouw blijven aan de intenties van het regeerakkoord’, aldus Segers. “Het gaat om het vestigingsklimaat, we willen echte banen voor Nederlanders en een vitale, gezonde economie.” Het ligt voor de hand dat het bedrijfsleven profiteert van eventuele ruimte die ontstaat op de begroting als de afschaffing van de dividendbelasting niet door gaat. Dat zegt fractievoorzitter Gert-Jan Segers van de ChristenUnie (CU). “Dat is de hoek waar het stond in het regeerakkoord”, aldus de leider van de kleinste regeringspartij.

Segers hamerde verder op de begrotingsregels. Die schrijven voor dat extra belastinginkomsten niet zomaar gebruikt kunnen worden voor extra uitgaven. Dat

betekent dat kabinet en coalitie niet ‘voor Sinterklaas gaan spelen’. De coalitiepartijen spraken vanochtend voor het eerst over mogelijke alternatieven voor de afschaffing van de belasting op de winstuitkering van bedrijven aan hun aandeelhouders. “We hebben veel vragen gesteld waar het ministerie van Financiën antwoord op gaat geven”, aldus Segers. “We gaan inventariseren: wat wilden we, wat hadden we ons voorgenomen, wat zijn de andere opties, en daarna praten we verder.” De CU-leider zei er vertrouwen in te hebben dat de coalitiepartijen er samen uitkomen. Onduidelijk is hoe lang zij zichzelf daarvoor de tijd gunnen. “Zolang als nodig is, maar wel zo snel mogelijk”, zei Segers.

Overleg VS en China start in ijzige sfeer

PEKING — De gesprekken tussen de Verenigde Staten en China over onder meer handel zijn vandaag in een ijzige sfeer begonnen. De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Mike Pompeo is momenteel op bezoek in Peking voor overleg, na zijn korte bezoek aan Noord-Korea gisteren.

Voorafgaand aan de gesprekken hield Pompeo een gezamenlijke persconferentie met zijn Chinese collega Wang Yi. Daarin stelde Wang dat Washington constant bezig is om de handelsvete met China te escaleren, met schadelijke gevolgen voor het onderling vertrouwen. Wang eiste dat de Amerikanen onmiddellijk stoppen met hun ‘verkeerde woorden en acties’. Pompeo verklaarde dat er een ‘fundamenteel meningsverschil’ is tussen beide economische grootmachten over bijvoorbeeld handel.

Naast de handelsvete zal ook worden gesproken over de denuclearisatie van Noord-Korea en andere onderwerpen zoals de vermeende inmenging van China in de Amerikaanse Congresverkiezingen van volgende maand, over Taiwan en de Chinese militaire acties in de Zuid-Chinese Zee.

VS geloven bedrijven over Chinese spionagechip

WASHINGTON — Het Amerikaanse ministerie van Binnenlandse Veiligheid (Homeland Security) heeft vooralsnog geen redenen om te twijfelen aan verklaringen van bedrijven, waarin ze ontkennen slachtoffer te zijn geworden van een Chinese hack via een geheime microchip.

Vorige week meldde persbureau Bloomberg dat China door middel van een spionagechip in computerapparatuur had ingebroken bij ongeveer dertig grote Amerikaanse bedrijven, waaronder Apple en Amazon. Dit werd vervolgens ontkend door de bedrijven. De Britse cyberwaakhond gaf ook al aan dat er geen reden is om aan deze verklaringen te twijfelen. De Chinese overheid heeft het bericht van Bloomberg eveneens ontkend.

De berichten rond een spionagechip zorgden wel voor onrust in de chipsector. De beurskoersen van chipbedrijven kwamen behoorlijk onder druk te staan.

De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Mike Pompeo (2e van links) in Peking tijdens het overleg.

Anbang onderzoekt verkoop verzekeraar Vivat

AMSTERDAM — Verzekeraar Vivat wordt mogelijk verkocht. De Chinese eigenaar Anbang onderzoekt een aantal opties, waaronder de verkoop van een meerderheidsbelang van het bedrijf achter merken als Zwitserleven, Reaal en Actiam. De laatste tijd werd al volop gespeculeerd over een verkoop van Vivat.

Voor de zomer kondigde Anbang al een brede heroriëntatie van al zijn bezittingen aan onder druk van Peking. Volgens de Chinese autoriteiten heeft Anbang zich beziggehouden met illegale activiteiten die ook de financiële positie van het concern in gevaar hebben gebracht. Voormalig topman en oprichter Wu Xiaohui gaf eerder dit jaar publiekelijk toe dat hij op frauduleuze wijze

onder meer miljarden had opgehaald bij beleggers. Vivat benadrukt in een verklaring vandaag dat het onderzoek zich niet beperkt tot louter de verkoop van een meerderheidsbelang. Ook kunnen de Chinezen besluiten om vast te houden aan het belang. De Chinese eigenaar heeft de Amerikaanse zakenbank JPMorgan in de arm genomen om het proces van Vi

‘Audi fraudeerde ook in Zuid-Korea’

INGOLSTADT — Automaker Audi heeft in Zuid-Korea fraude gepleegd met chassisnummers en milieutests. Dat schrijft de Duitse krant Süddeutsche Zeitung vandaag op basis van interne e-mails van de maker van luxeauto's van het Volkswagenconcern. De openbaar aanklager in München onderzoekt de zaak.

Volgens de Süddeutsche Zeitung werden door de fraude voertuigen ingevoerd

in Zuid-Korea die op basis van uitstoottests nooit het Aziatische land in hadden

gemogen. Het manipuleren van testprotocollen gebeurde sinds zeker 2013.

De zaak kwam aan het licht tijdens een onderzoek van de Duitse autoriteiten naar sjoemelDiesels bij Audi. Als gevolg van die zaak zit Rupert Stadler, tot voor kort topman van Audi, al enkele maanden vast.

VOORUITBLIK
op de beursweek

AMSTERDAM — Beleggers maken zich klaar voor het begin van het kwartaalcijferseizoen op de beurzen. De grote Amerikaanse banken Citigroup, JPMorgan Chase en Wells Fargo komen vrijdag op Wall Street met resultaten. In Amsterdam geven maaltijdbezorger Takeaway.com en apotheektoeleverancier Fagron deze week een kijkje in de boeken.

Op macro-economisch gebied worden gegevens gemeld over de productie in de Europese industrie en komt er informatie over de Duitse handel. Ook het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) brengt cijfers naar buiten, over de Nederlandse industriële productie en handel. Verder zijn er definitieve inflatiecijfers uit Duitsland en Frankrijk.

In de Verenigde Staten staan gegevens op de rol over onder meer de producentenprijzen en inflatie. Op vrijdag meldt de Universiteit van Michigan een voorlopige raming over het Amerikaanse consumentenvertrouwen in oktober.

Op het Damrak publiceert luchtvaartconcern Air France-KLM vandaag vervoerscijfers over september. De Amerikaanse samenwerkingspartner Delta Air Lines brengt donderdag kwartaalcijfers naar buiten.

De aandacht op Beursplein 5 zal eveneens uitgaan naar ASR. De verzekeraar houdt woensdag zijn Capital Markets Day en zou dan een nieuwe strategie uit de doeken gaan doen.

Beleggers houden verder de Braziliaanse presidentsverkiezingen in de gaten. Gisteren was de eerste verkiezingsronde waarbij Jair Bolsonaro als winnaar uit de bus kwam.

Afgelopen week hadden de aandelenmarkten te maken met flinke koersverliezen. De aandelenhandel kwam onder druk te staan door de stijgende rentes op de obligatiemarkt. Verder blijft het aanhoudende handelsoconflict tussen de Verenigde Staten en China boven de beursvloer hangen. Daarnaast waren er zorgen over de Italiaanse begrotingsplannen, die de onrust aanwakkerden over de hoge staatsschuld van Italië.

De AEX-index in Amsterdam sloot vrijdag 0,9 procent lager op 539,51 punten. De MidKap daalde 1,1 procent tot 774,63 punten. De beursgraadmeters in Parijs, Frankfurt en Londen verloren tot 1,4 procent. Op Wall Street waren eveneens minnen te zien. De Dow-Jonesindex eindigde 0,7 procent lager op 26.447,05 punten. De brede S&P 500 zakte 0,6 procent naar 2885,57 punten en de technologiegraadmeter Nasdaq leverde 1,2 procent in tot 7788,45 punten.

‘Nieuwe Tesla-voorzitter moet Musk aankunnen’

PALO ALTO — Tesla is op zoek naar een doorgetoonde bestuurder. Van de nieuwe onafhankelijke voorzitter wordt verwacht dat hij een passie heeft voor elektrische auto's. Verder is het niet onbelangrijk dat de betreffende persoon het lef heeft om topman Elon Musk met zijn jeukende Twittervingers in bedwang te houden, zo luidt volgens kenners de profielschets van Tesla voor de vacature.

Tesla kwam als onderdeel van een schikking met beurswaakhond SEC over-

een dat Musk als voorzitter terugtreedt. De beurstoezichthouder verweet de topman onlangs fraude door op Twitter te reppen over een privatisering van Tesla en daarmee beleggers op het verkeerde been te zetten. Ook zal Tesla twee nieuwe directeuren in het bestuur benoemen.

In de zoektocht naar een nieuwe onafhankelijke preses valt in het geruchtencircuit onder meer de naam van de voormalige Amerikaanse vicepresident Al Gore. Ook oud-baas van Boeing Jim McNerney en Alan Mulally die bij Ford de scepter zwaaiden, worden genoemd.

Turtug Aruba (sporen van) een zeeschildpad gezien? Bel TURTLE HOTLINE : 592 93 93

NEW YORK				AMSTERDAM			
8-Oct				8-Oct			
DOW JONES	26.273,42	-0.66%	AEX	533,52	-1.11%		
S&P 500 INDEX	2.867,57	-0.62%	ARCELORMITTAL	25,56	-0.99%		
NASDAQ	7.690,14	-1.26%	AEGON NV	5,63	-1.26%		
AMAZON.COM INC	1.849,68	-2.12%	KONINKLIJKE AHOL	18,96	-0.32%		
APPLE INC	221,43	-1.28%	AKZO NOBEL	78,48	-1.88%		
BAIDU INC-SP ADR	201,57	-1.97%	ASML HOLDING NV	157,74	-1.57%		
BERKSHIRE HATH-B	220,84	0.63%	DSM (KONIN)	84,98	-3.12%		
BOEING CO/THE	379,62	-1.77%	HAL TRUST	146,60	-0.95%		
CITIGROUP INC	71,90	-0.71%	HEINEKEN NV	78,00	-1.07%		
COCOA-COLA CO	46,32	0.96%	ING GROEP NV	10,78	-2.32%		
COSTCO WHOLESALE	222,54	1.70%	KPMG (KONIN)	2,26	-0.40%		
WALT DISNEY CO	114,80	0.02%	KONINKLIJKE PHIL	36,34	-1.74%		
3D SYSTEMS CORP	17,36	-3.39%	RANDSTAD NV	45,77	0.88%		
EBAY INC	32,55	0.95%	ROYAL DUTCH SH-A	29,28	-1.00%		
FACEBOOK INC-A	155,47	-1.18%	TOMTOM	7,11	-2.87%		
GENERAL ELECTRIC	13,50	2.43%	TOTAL SA	54,05	-1.96%		
ALPHABET INC-A	1.156,00	-1.01%	UNILEVER NV-CVA	46,72	-0.02%		
HP INC	25,00	-1.34%	W.P. STEWART HOL	474,56	-0.66%		
HOME DEPOT INC	196,21	-0.09%					
INTEL CORP	46,69	-0.71%	SCOTIABANK FUNDS	5-Oct			
JOHNSON&JOHNSON	138,88	-0.16%	MONEY MARKET	13.2706	0.01%		
MICROSOFT CORP	110,38	-1.56%	US DOLLAR BOND	2.5648	-0.15%		
PROCTER & GAMBLE	82,42	0.33%	GLOBAL GROWTH	3.2198	-0.94%		
ROYAL DUTCH-ADR	67,11	-1.81%	US GROWTH	17.3506	-0.54%		
STARBUCKS CORP	56,19	0.77%	CANADIAN GROWTH	2.8975	-0.65%		
TWITTER INC	28,23	-0.58%	FUNDS	5-Oct			
WALMART INC	94,28	1.02%	BGF CONT EUR FLEX	28,84	-1.27%		
EXCHANGE TRADED FND	8-Oct		BGF EMKT BOND	17,32	-0.29%		
ALERIAN MLP - AMLP	10,80	-0.15%	BGF FIX INC GBL OP	13,91	-0.07%		
ISH GBL HY BD - GHYG	48,95	-0.12%	BGF GBL ALLOCATION	55,99	-0.48%		
ISH IBOXX HY BD - HYG	85,12	-0.21%	BGF USD CORE BOND	16,10	-0.31%		
ISH SELECT DIV - DIVY	100,26	0.02%	BGF USD HI YIELD BND	32,83	-0.52%		
ISH MSCI EMKT - EEM	40,58	0.65%	TEMPLETON GBL BND	23,06	0.56%		
ISH MSCI PAC - EPP	43,36	1.25%	TEMPLETON ASIAN SM	49,33	-1.22%		
ISH RUSSELL - INVV	168,81	-0.74%	CURRENCIES	8-Oct			
ISH S&P 500 - SPY	171,71	-1.10%	YERUSD	113.0200	-0.55%		
ISH EUROPE - IEV	43,38	-1.58%	EURUSD	1.1475	-0.33%		
INVESCO QQQ TRUS	177,96	-1.22%	CANUSD	1.2976	0.27%		
INVESCO DB COMMO	18,21	-0.49%	GBPUSD	1.3059	-0.27%		
SPDR S&P INT DIV-DWX	36,52	-0.95%	COMMODITIES	8-Oct			
SPDR S&P MID-400	355,80	-0.58%	OIL WIT	54,01	-0.36%		
SPDR S&P 600 SMA	72,00	-0.73%	GOLD	1196,04	-1.41%		
VANGUARD REIT - VNO	79,30	1.41%	SILVER	14,28	-2.45%		
WSDMTR JAP H EQ-DXJ	56,66	-0.98%	WHEAT	521,00	0.58%		
Source Bloomberg							

A Standard Of Excellence Since 1916

MCB MADURO & CURIEL'S BANK N.V. Private Banking & Investment Services

Lio Capriles Banking Center, Schottegatweg (Oost) z/n P.O. Box 305, Curaçao, Tel. 466-1818, Fax. 466-1633 e-mail: pbis@mc-bank.com, website: www.mc-bank.com/pbis

Raadsel waar gevonden welp vandaan komt

Foto: AFP

Het gaat goed met het jonge leeuwte dat gisteren door een voorbijganger in een weiland werd gevonden, maar het is nog een raadsel hoe het dier daar is terechtgekomen. Het welpje, dat ongeveer vier maanden oud is, zat in een hondenbench in een grasveld bij de Utrechtse plaats Tienhoven. Dierenarts Peter Klaver werd ingeschakeld en hij ontfermde zich over het leeuwte, samen met de politie en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Het heeft inmiddels onderdak gevonden bij de Stichting Leeuw op Landgoed Hoenderdaell in Anna Paulowna.

Volgens een woordvoerder van de NVWA komt het zelden of nooit voor dat er in Nederland een gedumpte leeuwte wordt gevonden.

Bij de Stichting Leeuw kregen ze in ieder geval nog niet eerder op deze manier zo'n jonge welp binnen. In de opvang zitten momenteel 35 grote katachtigen. De meeste dieren komen vanuit circussen bij de stichting terecht. Waar dit dier vandaan komt, weet directeur Robert Kruijff niet. "Dat is gissen. Maar in bepaalde delen van Europa mag je ze gewoon houden. En er is weinig grenscontrole binnen Europa", aldus Kruijff. Hij vermoedt dat het welpje niet uit ons land komt. De welp is in quarantaine geplaatst. Of het een mannetje of een vrouwtje is, mag Kruijff nog niet zeggen in het kader van het onderzoek. De hele dag zijn medewerkers van de opvang bij het dier geweest.

De opvang krijgt wel vaker dieren van mensen die er zelf niet meer voor kunnen zorgen. Zo kwam er één van een dierenactivist die het dier in Bulgarije had gekocht en mee naar zijn huis in Zwitserland had genomen, maar omdat hij er toch niet voor kon zorgen, kwam het dier bij de leeuwenopvang in Nederland terecht.

Operazangeres Montserrat Caballé overleden

Foto: Shutterstock

De Spaanse operazangeres Montserrat Caballé is op 85-jarige leeftijd overleden. Dat meldt het ziekenhuis in Barcelona waar ze is gestorven. Caballé wordt gerekend tot de belangrijkste operazangeressen van de 20e

eeuw. Bij het grote publiek is zij waarschijnlijk het meest bekend door het lied Barcelona dat ze in 1992 voor de Olympische Spelen in de Catalaanse hoofdstad zong, samen met Queenzanger Freddie Mercury.

Mensen

Ook iets leuks voor de Mensen-pagina?

Een jubileum, diploma of benoeming te melden? Wij plaatsen het graag op de Mensen-pagina

Stuur uw informatie (kort en bondig, liefst met foto) naar : **tlatorre@amigoe.com** o.v.v. "Mensen"

Nooit een vrouw als James Bond

De rol van de Britse geheim agent 007 zal nooit vertolkt worden door een vrouw. De optie van een toekomstige

vrouwelijke hoofdrol in de Bondserie wijst filmproducent Barbara Broccoli resoluut van de hand in een in-

terview met *The Guardian*. Broccoli, hoofd van EON Productions dat de James Bondfilms sinds jaar en

dag produceert, zegt dat Bond altijd man zal blijven. "Hij is een mannelijk personage. Hij was als een man geschreven en ik denk dat hij waarschijnlijk als een man zal blijven."

"En dat is prima", vervolgt ze. "We hoeven geen mannelijke personages in vrouwen te veranderen. Laten we gewoon meer vrouwelijke personages verzinnen en het verhaal aanpassen aan die vrouwelijke personages", aldus de 58-jarige Broccoli.

Ze geeft aan dat de wereldberoemde geheim agent met zijn tijd is meegegaan. De films 'zijn veel actueler geworden in de manier waarop tegen vrouwen wordt aangekeken'. Wel zegt Broccoli dat ze het leuk zou vinden als ooit een vrouw een Bondfilm gaat regisseren, maar tegelijk geeft ze aan dat James Bond in de jaren 50 is geschreven en dat een deel van zijn DNA nooit zal veranderen.

Foto: Shutterstock

Mensen

Erasmus School Health Policy & Management

Geslaagd

Super trots zijn de ouders Vincent en Anneke Maduro en zus Roxane op Sharon Maduro, met het behalen van haar mijlpaal. Zij is ex-studente van het PSC, hbo-afgestudeerd SPH (Sociaal Pedagogische Hulpverlening) en nu, als kers op de taart, heeft zij haar Master of Science in Health Care Management behaald aan de Erasmus Universiteit te Rotterdam. Inmiddels is zij ook al aan de slag, geheel in het verlengde van haar beide studies. Masha, masha pabien Sharon. Alle succes gewenst in de toekomst!

Schilderij Banksy vernietigt zichzelf

Foto: Shutterstock

Het schilderij Meisje met ballon van de kunstenaar Banksy heeft zichzelf vernietigd na de veiling van het werk bij Sotheby's in Londen. Het gaat duidelijk om een streek van de anonieme kunstenaar. Onmiddellijk nadat het kunstwerk telefonisch was verkocht aan de hoogste bidder voor 1,4 miljoen pond versnipperde een deel van het schilderij, aldus Sotheby's.

"Wij zijn net geBanksyd", zei Alex Branczik, de Europese directeur van Sotheby's hedendaagse kunst op een persconferentie na de veiling. De *Financial Times* meldde dat het schilderij versnipperde door middel van een apparaatje dat in de lijst verborgen leek te zijn. Banksy, van wie niet bekend is wie hij of zij is, is als straatkunstenaar beroemd geworden door de

humoristische, politieke tinten en enigszins provocerende werken en de kunst verschijnt onaangekondigd op stadsmuren over de hele wereld.

Eef Brouwers overleden

Voormalig journalist en oud-topman van de Rijksvoorlichtingsdienst Eef Brouwers is overleden op 79-jarige leeftijd. Dat meldt het *Dagblad van het Noorden*. Brouwers was hoofdredacteur van de voorloper van die krant, het Nieuwsblad van het Noorden, van 1977 tot 1982.

De in Zwolle geboren Brouwers begon zijn carrière als schrijvend journalist in Groningen. Daarna werd hij landelijk bekend als

nieuwslezer bij het NOS Journaal en als presentator bij NOS Studio Sport. In 1983 zette hij een streep onder de journalistiek en werd hoofd voorlichting bij Philips, tot 1995. Vanaf dat jaar tot 2004 was Brouwers directeur-generaal van de Rijksvoorlichtingsdienst. Als woordvoerder van zowel de premier als het koninklijk huis kreeg hij in die periode te maken met de ophef rondom Jorge Zorreguieta, prinses Mabel en prinses Margarita.

Vogelaars zien veel vliegende vinken

Foto: Shutterstock

Tijdens de Europese vogelteldag is zaterdag een recordaantal vinken geteld. In totaal vlogen er 493.281 vinken Nederland over, zegt Vogelbescherming Nederland. De meeste vinken komen uit Scandinavië. Ze vliegen in groepen met andere kleine zaadeters als kneu en keep. Een deel van de vinken overwintert in ons land, maar de bulk trekt door naar Frankrijk om daar te overwinteren. In heel Europa gingen vogelaars tijdens de Euro Birdwatch op pad om de

najaarstrek in kaart te brengen. Op zo'n 150 plekken in Nederland werd er door vrijwilligers geteld. Vogelbescherming Nederland verzamelt samen met trektellen.nl de gegevens. Dit jaar werden in totaal 1.016.205 vogels gezien, verdeeld over 204 soorten. Het is de 23e keer dat de Vogelbescherming de Birdwatch in Nederland organiseert. Euro Birdwatch vestigt de aandacht op trekvogels en de gebieden die ze in Europa nodig hebben om bij te tanken op hun reis.

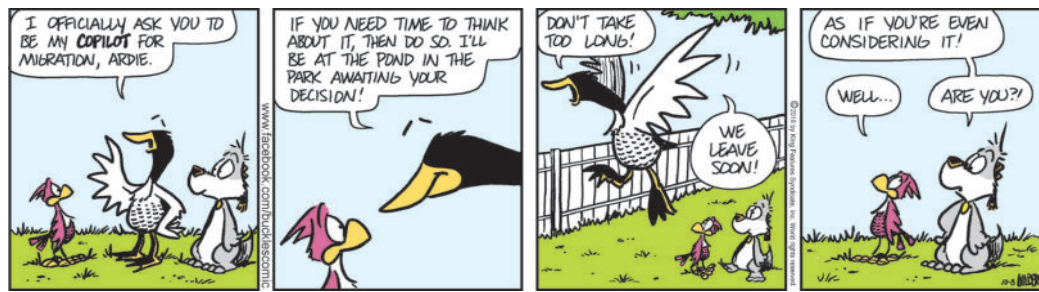
Clinton in lederhose naar Oktoberfest

Bill en Hillary Clinton hebben verrassend een bezoek gebracht aan het Oktoberfest in de Duitse stad München. De oud-president (72) en de voormalig presidentskandidate (70) maakten, begeleid door een grote groep agenten, hun opwachting in een biertent. Bill Clinton had zich voor de gelegenheid in traditionele lederhose gehesen. Hij

leek goede zin te hebben en genoot van een biertje. Het duo bezocht een tent die populair is onder beroemdheden. Die gelegenheid blijft langer open dan andere locaties op het festival, maar volgens de website van Oktoberfest kan het lastig zijn om voorbij de uitsmijter te komen. Dat bleek geen probleem te zijn voor de Clintons.

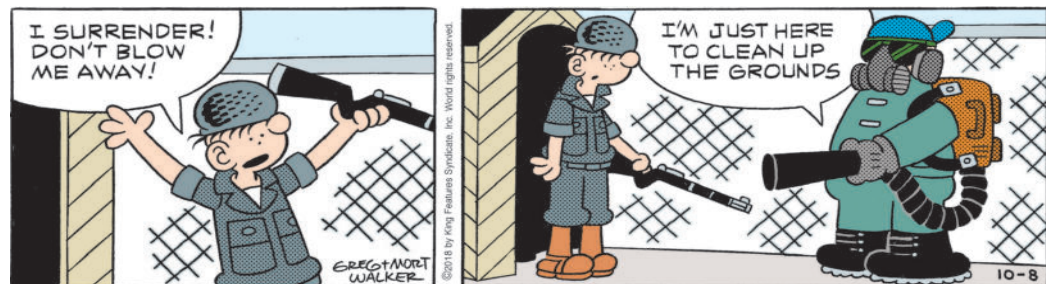
Buckles

By David Gilbert

Beetle baily

By Mort Walker

Baby blues

Door Jerry Scott & Rick Kirkman

Ajax laat weinig heel van AZ

AMSTERDAM — Ajax heeft een sterk optreden tegen AZ afgesloten met een ruime overwinning (5-0). De thuisclub mocht zich heerlijk uitleven tegen de wel heel pover spelende bezoekers uit Alkmaar.

Trainer Erik ten Hag roept bijna iedere week dat hij veel meer dan elf basisspelers heeft. De oefenmeester hield ook niet vast aan zijn succesvolle formatie van dinsdag tegen Bayern München (1-1). Hij vond het tijd dat de blessuregevoelige Kasper Dolberg voor het eerst sinds vorig jaar december weer eens aan de aftrap verscheen in de Eredivisie. Niet alleen Klaas-Jan Huntelaar zat op de bank. Ook David Neres en de nog niet helemaal fitte Frenkie de Jong ontbraken dit keer in de eerste elf.

Donny van de Beek mocht wel beginnen, net als verdediger Maximilian Wöber. De middenvelder kon de laatste weken moeilijk leven met de bijrol die hij soms moest vervullen. Zijn teleurgestelde manager speculeerde zelfs al over een vertrek in de winterstop. Tegen AZ liet hij al binnen drie minuten van zich horen. Van de Beek reageerde handig op een voorzet van Dusan Tadic en tekende voor een snelle openingstreffer.

Het was een klein wonder dat AZ de schade bij rust beperkt wist te houden tot één tegentreffer. Het leek wel of de bezoekers in iedere linie een man tekort kwamen. Ajax domineerde maar werkte, zoals wel vaker dit seizoen, slordig af. Doelman Marco Bizot van AZ wist met een fraaie redding te voorkomen dat Nicolás Tagliafico met een omhaal scoorde. Hij

haalde opgelucht adem nadat Matthijs de Ligt, Van de Beek, Dolberg en Tadic van dichtbij misten.

Na rust liet Ajax de score wel snel oplopen. Na een kwartier keek AZ al tegen een achterstand van 4-0 aan, na treffers van Dolberg, Ziyech en een eigen doelpunt van Ricardo van Rhijn. In de slotfase bepaalde Tadic de eindstand, nadat Huntelaar en Neres, net als Perr Schuurs, nog waren ingevallen. Een smetje op de zege was het uitvallen van Ziyech in blessuretijd. De spelmaker moest naar de kant met een hamstringblessure.

PSV mag in de Eredivisie na zaterdag steeds meer gaan denken aan het verbreken van records. De Eindhovenaren wonnen zonder problemen ook de achtste wedstrijd van het seizoen. VVV-Venlo had in het Philips-stadion weinig in te brengen: 4-0. PSV won drie maal eerder de eerste acht wedstrijden in de Eredivisie. Dat was in de seizoenen 1974/1975, 1987/1988 en 1999/2000.

In 1987/1988 verspeelden de Brabanders onder leiding van Guus Hiddink in de eerste zeventien duels zelfs geen enkel punt. Met FC Emmen (thuis), FC Groningen (uit), Vitesse (thuis), De Graafschap (uit) en sc Heerenveen (thuis) als eerstkomende tegenstanders in de Eredivisie is het niet onmogelijk de huidige reeks nog even door te trekken.

Uitslagen Eredivisie, speelronde 8:

FC Utrecht – NAC	2-1
PEC Zwolle – Excelsior	2-0
De Graafschap – Heerenveen	0-5
Vitesse – Heracles	4-0
Ajax – AZ	5-0
ADO Den Haag – FC Groningen	1-0
PSV – VVV	4-0
FC Emmen – Fortuna Sittard	3-3
Willem II – Feyenoord	1-1

Stand Eredivisie:

1. PSV	8 24
2. Ajax	8 19
3. Feyenoord	8 17
4. Heracles	8 16
5. Vitesse	8 12
6. AZ	8 12
7. VVV	8 11
8. ADO	8 11
9. Heerenveen	8 10
10. PEC	8 10
11. Willem II	8 9
12. Utrecht	8 9
13. Excelsior	8 9
14. Emmen	8 8
15. Fortuna	8 7
16. De Graafschap	8 7
17. Groningen	8 4
18. NAC	8 3

Barcelona laat na 1-1 koppositie aan Sevilla

VALENCIA — Barcelona is door het gelijkspel bij Valencia de koppositie in de La Liga kwijt. De Catalanen kwamen in Valencia niet verder dan 1-1 en zagen Sevilla passeren op de ranglijst. De ploeg uit het zuiden van Spanje won eerder op de dag met 2-1 van Celta de Vigo en gaat aan de leiding met zestien punten, één punt meer dan Barcelona en Atlético Madrid.

De doelpunten in Mestalla vielen door Argentijnen. Ezequiel Garay liep al in de tweede minuut, na gestuntel van Barcelona, de bal in het doel bij een corner.

Lionel Messi zorgde na een een-tweetje met Luis Suárez met een goed geplaatst schot voor de gelijkmaker. In de tweede helft probeerden beide ploegen het wel, maar

vielen geen doelpunten meer. Sevilla won eerder met 2-1 van Celta de Vigo. Pablo Sarabia zette Sevilla op voor-sprong en Wisam Ben Yedder verdubbelde de marge met zijn vijfde goal. De Marokkaan Sofiane Boufal deed vijf minuten voor tijd nog wat terug voor Celta, maar daar bleef het bij. Quincy Promes kwam in de 79e minuut in het veld voor Ben Yedder.

Wozniacki wint in Peking 30e titel

Caroline Wozniacki heeft haar 30e tennistitel binnen.

PEKING — De Deense tennisster Caroline Wozniacki is op tijd in vorm voor het prestigieuze eindejaars-toernooi in Singapore, de WTA Finals. De nummer twee van de wereld won in Peking het China Open door in de finale de Letse Anastasija Sevastova te verslaan, 6-3, 6-3. Het is de dertigste toernooizege in haar tennisloopbaan.

De titelwinst op het sterk bezette China Open is de derde toernooizege van dit jaar voor Wozniacki. Eerder won ze de Australian Open en op het gras van Eastbourne. Op het hardcourt van China

toonde de 28-jarige tennisster weer haar vorm. Op weg naar de eindzege verloor Wozniacki geen set. Op de jaarranking staat de Deense vierde en is ze zeker van deelname aan de WTA

Finals, waar de beste acht tennissters van het jaar in actie komen. Simona Halep, Angelique Kerber, Naomi Osaka en Petra Kvitova hebben eveneens een startplek bemachtigd voor Singapore. Kiki Bertens is nog volop in de strijd voor dat felbegeerde ticket. De Nederlandse staat negende, maar het verschil met Karolina Pliskova is minimaal. De WTA Finals staan van 21 tot 28 oktober op de tenniskalender.

Terry stopt definitief met voetballen

LONDEN — De Engelse verdediger John Terry (37) heeft definitief een punt achter zijn voetbalcarrière gezet. De oud-speler van Chelsea zat sinds het voorjaar zonder club, toen hij stopte bij Aston Villa. Via Instagram kondigde hij zijn pensioen aan. “Na 23 ongelofelijke jaren als voetballer heb ik besloten dat de tijd rijp is om te stoppen met voetballen.”

Terry kwam op veertienjarige leeftijd in 1995 bij Chelsea. Hij speelde negentien seizoenen in de hoofdmacht. Daarin werd hij vijf keer kampioen, won hij vijf keer de FA Cup en greep hij

de Champions League in 2012 en de Europa League in 2013. In 2017 verliet hij Chelsea en kwam hij nog één seizoen uit voor Aston Villa. Daarmee miste hij in mei promotie naar de

Premier League. “Als veertienjarige nam ik mijn beste en belangrijkste besluit, namelijk om te tekenen bij Chelsea”, keek Terry terug. “Woorden kunnen nooit genoeg uitdrukken hoeveel iedereen bij die club voor mij betekent, met name de fans.” Terry, die 78 keer uitkwam voor het Engels elftal, bedankte ook iedereen bij Aston Villa. “Zij gaven me de kans om nog bij zo’n grote club te spelen en die te leiden in het seizoen

2017-2018. Het was een eer om te mogen spelen voor zo’n vermaarde club met zulke mooie fans. Ik kijk uit naar het volgende hoofdstuk in mijn leven en naar nieuwe uitdagingen.” De verdediger wordt in de Britse media in verband gebracht met een functie als assistent bij Aston Villa naast voormalig Arsenal-speler Thierry Henry. Bij de club werd afgelopen week coach Steve Bruce op straat gezet.

Haase onderuit in 1e ronde Shanghai

SHANGHAI — Tennisser Robin Haase heeft in de eerste ronde van het masterstoernooi in Shanghai moeten buigen voor de Amerikaanse qualifier Taylor Fritz.

De twintigjarige Fritz, nummer 59 van de wereld, won op het Chinese hardcourt in twee sets van de 31-jarige

Hagenaar: 6-3, 7-6 (3). Haase, 44e op de mondiale rangking, vloog er vorige week in Tokio ook direct uit.

Bertens officieel in top 10

LINZ — Tennisster Kiki Bertens maakt sinds vandaag officieel deel uit van de top 10 van de wereld. De 26-jarige Westlandse is ten opzichte van vorige week geklommen van de elfde naar de tiende plaats. Bertens bereikte afgelopen week de derde ronde op het WTA-toernooi van Peking.

“Ik heb nooit echt gedacht dat ik dit kon bereiken”, schreef Bertens op Instagram, bij een foto van haar nieuwe ranking. “Maar als je hard werkt, is alles mogelijk. Stiekem trots op mezelf.”

De pupil van coach Raemon Sluiter is pas de vierde Nederlandse tennisster ooit die de mondiale top 10 heeft gehaald. Kea Bouman lukte dat in de jaren twintig van de vorige eeuw, ver voor het prof tijdperk in het tennis aanpak. In de afgelopen vijftig jaar wisten al-

leen Betty Stöve en Brenda Schultz bij de beste tien op de wereldranglijst te komen.

Bertens komt deze week in actie in Linz. Ze is op het Oostenrijkse hardcourt als tweede geplaatst en treft Barbara Haas in de eerste ronde. De 22-jarige Oostenrijkse heeft een wildcard gekregen voor het toernooi in eigen land. Bertens werd vorig jaar direct uitgeschakeld in Linz en heeft dus amper punten te verdedigen voor de wereldranglijst. Ze staat 45 punten achter op de Duitse Julia Görges, die ook meedoet in Linz. Bertens kan zich ook nog plaatsen voor de WTA Finals in Singapore, het eindejaars-toernooi voor de beste acht speelsters van 2018. Op die ranglijst neemt ze de negende plek in, met slechts 10 punten achterstand op Karolina Pliskova uit Tsjechië. Pliskova doet deze week met een wildcard mee aan het toernooi in Tianjin.

Kylian Mbappé is in topvorm; met vier doelpunten leidde hij gisteren Paris Saint Germain langs Olympique Lyon.

PARIJS — Met een weer-galoos kwartier van Kylian Mbappé heeft Paris Saint Germain Olympique Lyon vernederd. De topper in het Parc des Princes in Parijs eindigde in 5-0 voor de thuisploeg, nadat de negentienjarige spits in dertien minuten vier doelpunten maakte.

PSG was in de eerste helft op voorsprong gekomen dankzij een benutte strafschop van Neymar. De thuisploeg leek echter een lastige avond te gaan krijgen toen verdediger

Presnel Kimpembe al in de 35e minuut van het veld werd gestuurd. Door de tweede gele kaart van Lucas Tousart bij Lyon begonnen beide ploegen met tien man aan de tweede helft. Daarin begon vanaf de 61e minuut het kwartiertje van Mbappé. Met een intiker (2-0), een goed schot (3-0), een counter op snelheid (4-0) en een aanval waarin de hele defensie van Lyon uit elkaar werd getrokken, maakte hij zijn eerste hattrick voor PSG en vervolgens zijn kwart compleet.